

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. // Inzerati do 80 petih vrst do Din 2, do 100 vrst do Din 2,50, od 100 do 300 vrst do Din 3, večji inzerati petih vrst do Din 4. Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. // "Slovenski Narod" velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.- // Rokopis se ne vračaja.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knažičeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grobiški trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kosanova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE: Ob kolodvoru 101 // SLOVENI GRAD, Slovniški trg 5 // Pošta hranilnica v Ljubljani št. 10351.

Po Hitlerjevem govoru:

Vojna se bo nadaljevala

Pobude, ki jih je v svojem večerajšnjem govoru dal kancelar Hitler, smatrajo v Londonu in Parizu za nezadostne in nesprejemljive, ker ne ustrezajo osnovnim načelom, zaradi katerih sta se Anglija in Francija odločili, da stopita v vojno

Berlin, 7. oktobra. r. Kancelar Hitler je imel večeraj v državnem zboru 87 minut trajajoč govor. V začetku je govoril zelo monotono in izredno hitro, tako da ga je bilo jedva razumeti. Šele proti koncu, ko je opisoval grozote vojne, ki bo nastala, če zapadni vesilci ne bosta prenehali z vojno proti Nemčiji, je govoril z večjim poudarkom.

V prvem delu svojega govora je Hitler opisoval zmago nad Poljsko in ponavljal znano nemško stališče, da je morala Nemčija seči po orožju, ker je Poljska odklonila vse dobrosamernе nemške predloge. V drugem delu je pojasnjeval zavezništvo med narodnim socializmom in komunizmom ter podčrtaval sklep Nemčije in Rusije, da bosta sami odločili v vzhodnem delu Evrope, zlasti glede Poljske. Ni pa navedel nobenih obveznosti, ki bi jih bila Rusija prevzela v tem pogledu.

V tretjem delu svojega govora je kancelar Hitler izrazil željo po sklicanju med-

narodne mirovne konference, ki naj bi priznala nemške in ruske osvojitve na Poljskem, vrnila Nemčiji kolonije in po rešitvi teh problemov rešila tudi vsa ostala sporna evropska vprašanja. Predno pa bi se mogla taka konferenca sestati, bi morali Anglija in Francija ustaviti vojno proti Nemčiji, ker da ni mogoče razpravljati o miru med grmenjem topov.

Na koncu je razvil kancelar Hitler svoj načrt o preselitvi vseh nemških manjšin iz držav južno in južnovzhodne Evrope, da bi se na ta način odstranili sleherni povod za morebitne konflikte v bodočnosti. Pozornost je zbudilo dejstvo, da Hitler ni z nobeno besedo omenil možnosti vojaškega sodelovanja Nemčije z Rusijo in Italijo.

Splošno ugotavljajo, da kancelar Hitler ni stavil, kakor se je splošno pričakovalo, nobenega konkretnega predloga glede sklenitve miru.

»New Chronicle« naglašja, da je Hitlerjev govor zapril vrata za vsako razpravo o poljskem vprašanju med zapadnimi demokracijama in Nemčijo.
»Daily Express« pravi, da ni nobenega

dvoma, da Anglija in Francija lahko razpravljata samo o takem miru, ki bi bil v skladu z glavnimi cilji, zaradi katerih sta zapadni demokraciji stopili v vojno.

PARIZ: Poskus mirovnega diktata

Pariz, 7. oktobra. e. V komentarjih Hitlerjevega govora podčrtavajo francoski listi, da ni bilo izpolnjeno upanje, da bo Hitlerjev govor močno vplival na nadaljnji razvoj položaja v Evropi. Pomen govora je po mnenju francoskih političnih krogov toliko manjši, kolikor so bili večji uspehi, ki so jih zavezniki dosegli v poslednjih dneh. Nemško-ruski sporazum pred vsem ni imel takih uspehov in rezultatov, kakor so jih v Berlinu pričakovali. Posledic tega sporazuma so bile, da so se nekateri države še bolj trdno postavile na stališče, ki ga zastopata Francija in Anglija. Čedalje več je držav, ki nečejo priznati nove delitve Poljske. Poudariti je treba, da niti Mussolini, niti Roosevelt nečejo posredovati za takšen mir in pod takšnimi pogoji, kakor jih zahteva in predlaga Nemčija. Rusija utrjuje svoj položaj kljub vsem pogodbam, ki jih ima z Nemčijo, kar pa se seveda ne dogaja v korist temveč v politično in gospodarsko škodo Nemčije. Rusija si prizadeva še poglobiti svoje gospodarske odnose z Anglijo. Anglija pa dela Nemčiji na gospodarskem področju veliko konkurenco v nekaterih nevturalnih državah, ki imajo z Nemčijo gospodarske in trgovinske pogodbe. Omeniti je treba tudi velik uspeh, ki sta ga Anglija in Francija doseg-

li v borbi z nemškimi podmornicami in z blokado. Če upoštevamo vsa ta dejstva, trdijo francoski listi v svojih komentarjih Hitlerjevega govora, je jasno, v kakšnem položaju je danes Nemčija in zakaj je Nemčija indirektno proslila tudi Ameriko, naj podpira njene mirovne predloge. V svojih končnih izjavah pravijo komentatorji Hitlerjevega govora v Parizu, da so Hitlerjevi predlogi za Francijo in Anglijo popolnoma nesprejemljivi in da je ves Hitlerjev govor bil samo poskus, da bi Nemčija diktirala Evropi svoj nemški mir. Poluradni krogi naglašajo, da bi se pristane na Hitlerjeve pobude moral nujno tolmačiti v tem smislu, da sta Anglija in Francija klonili pred nemškim mirovnim diktatom.

V zunanje-političnem odboru senata je govoril sredi ministrski predsednik Daladier. Izjavil je, da se Francija in Anglija borita za to, da preprečita večne nemške napade, in da omogočita, da ne bo treba vsakih 6 mesecev znova mobilizirati. Nadaljevali bosta vojno, dokler ne zmagata, tako da bo zagotovljena vlada pravice in trajen mir. Trajen pa je lahko samo mir, v katerem dana častna beseda velja. Izključena je vsaka dominacija. Vsi morajo imeti pravico do življenja in svobode.

RIM: Samo bilanca dogodkov

Rim, 7. oktobra. e. Vsi tukajšnji listi so objavili v celoti govor, ki ga je imel kancelar Hitler, toda brez kakršnihkoli komentarjev. Polslužbeno izjavljajo, da na merodajnem mestu Hitlerjev govor skrbno proučujejo in da bi bil zato prezgodaj še vsak zaključek. V splošnem se more smatrati, da predstavlja ta govor v glavnem samo bilanco dogodkov in da ne vsebuje nobenih konkretnih predlogov. Pozornost v diplomatskih krogih pa je zbudilo dejstvo, da je agencija Stefani našla na dan Hitlerjevega govora v posebni notni uradno objavila, da ni bil o priliki sestanka grofa Ciana z Ribbentropom dosežen noben sporazum glede morebitne skupne mirovne akcije. Italijanska vlada je že svoječasno podvela velike napore, da bi ohranila mir, a je kljub temu izbruhnila vojna. Zato se tudi ni hotela vezati za nobeno novo zadevno akcijo. Mussolini je že v svojem nedavnem govoru poudaril, da Italija ni z nobeno besedo vezana, da bi se udeležila vojne. Italija ima popolnoma

miroljubne namene in dela zdaj, sredi evropske krize, z vsemi silami na notranji ureditvi države ter je v ta namen razpisala velika javna dela.

Pariz, 6. okt. br. Včeraj je zunanji minister grof Ciano sprejel francoskega poslanika Francoisa Poincaréa in angleškega poslanika Sira Percyja Loraina. O tem je bilo izdano uradno poročilo, da je Ciano povabil oba poslanika k sebi, da bi ju informiral o stališču Italije.

Rim, 7. okt. br. Zunanji minister grof Ciano je sredi sprejel poljskega poslanika, ki mu je uradno sporočil ostanje nove vlade in izvolitve novega predsednika poljske republike. Italijanski zunanji minister je vzel to na znanje in izjavil, da italijanska vlada še nadalje priznava poljskega poslanika kot pravočasnega zastopnika Poljske. Italijansko poslanstvo v Varšavi ni ukinjeno in je tajnik poslanstva odpotoval nazaj v Varšavo, dočim bo dosežani italijanski poslanik začasno ostal v Rimu.

AMERIKA: Pod nobenim pogojem

Washington, 7. okt. s. Na konferenci tiska je izjavil predsednik Roosevelt, da ne more dati nobene izjave o govoru kancelarja Hitlerja, ker govora sploh ni poslušal. Reuter poroča, da po mnenju dobro informiranih krogov, ki so blizu Roosevelta, Amerika pod nobenim pogojem ne more sprejeti Hitlerjevih mirovnih pogojev, ki jih je in v kolikor jih je izrekel v svojem govoru v Reichstagu. Po Hitlerjevem govoru sodeče hoče imeti Nemčija še nadalje Češkoslovaško in Poljsko kot vazala, na kar pa demokracija Amerika ne bo nikoli pristala.

London, 7. okt. AA. Reuter poroča iz Washingtona, da dobro obveščeni krogi trdijo, da ni verjetno, da bi Roosevelt predlagal vojskujočim se državam premirje preden bi dobil od Anglije in Francije vneprej zagotovila, da bosta njegovo po-

budo v načelu sprejeli. Isti krogi trdijo, da je predsednik Roosevelt sprejel z gotovim presenečenjem sporočilo o Hitlerjevem govoru, posebno zaradi tega, ker Nemčija ni sprejela prejšnjega predloga za posredovanje, ki ga je predsednik Roosevelt poslal evropskim narodom.

Washington, 7. okt. br. V kuluarjih kongresa so popoldne poudarjali, da Hitlerjev govor ne predstavlja nobene izjave za

mir. Glede na ta govor so prišli izolacionisti do sklepa, da se je treba izogibati vsemu, kar bi moglo zaplesti Zedinjene države v vojno, na drugi strani so pristali Rooseveltovi tem bolj prepričani, da je bolj kakor kdaj potrebno izpremeniti nevtralnostni zakon, ker je treba onemogočiti vsako podporo Nemčiji, ki se ji po izjavah senatorja Boraha ne more verjeti. Zedinjene države že zaradi tega ne morejo pristati na mir, kakor ga je Hitler predlagal, ker ameriška vlada ni priznala nove delitve Poljske, kakor ni priznala češkega protektorata. »New York Times« prinaša uvodnik, ki v njem med drugim poudarja, da so simpatije vseh držav severne in južne Amerike na strani zaveznikov.

Ne predlog, temveč opravičilo

London, 7. okt. s. Avstralski ministrski predsednik Menzies je izjavil, da Hitlerjevemu govoru: To ni mirovni predlog, temveč poskus opravičiti vojno. Menzies je postavil vprašanje, ali Hitlerjev govor predvideva neodvisno poljsko državo, nacionalno integriteto Čehov in Slovkov, konec napadov ter razorožitev in ugotavlja, da vsega tega v Hitlerjevem govoru ni.

NEVTURALCI: posredovanje izključeno

Amsterdam, 7. oktobra. e. Večerni listi so objavili Hitlerjev govor in tudi komentarje k govoru. List »Telegraph« meni, da pomeni Hitlerjev govor nadaljevanje vojne. Iz govora ni mogoče črpati nobene nade, da se bo stališče Nemčije v doglednem času približalo stališču Francije in Anglije. Iz govora se lahko tudi posnema, da se bo Nemčija še nadalje potegovala za priateljstvo in sodelovanje z Rusijo. O kakem nevtralnem posredovanju med Nemčijo in Anglijo ter Francijo sprči Hitlerjev izjavljaj ne more biti govora. Drugi amsterdamski listi so v svojih komentarjih naglasili, da Hitlerjev govor ne vsebuje nič takega, kar bi lahko služilo za vzpostavitev miru v Evropi in zelo razočarani so tudi vsi tisti, ki so pričakovali, da bo po Hitlerjevem govoru razčiščen mednarodni položaj v Evropi.

Bruselj, 7. okt. br. Hitlerjev govor tolmačijo v belgijskih političnih krogih bolj kot opravičilo in samopoveličevanje. Po njihovem mnenju ni prinesel nobenega novega elementa v mednarodni položaj. Hitlerjevo stališče glede usode Poljske in Češkoslovaške ne daje po mnenju istih krogov zapadnim demokracijam nobenega razloga in povoda za mirovna pogajanja. Morda bo druga država konkretnizirala nemške mirovne predloge, vendar pa je to malo verjetno. Končno so v Belgiji presenečeni nad kratko Hitlerjevo izjavo, ki jo je podal v svojem govoru o Italiji.

Madžari za Hitlerjeve predloge

Budimpešta, 7. okt. br. Listi so nocoj objavili Hitlerjev govor in daljših izveščkih. Prvi komentarji izražajo mnenje, da je bil Hitler zelo zmeren. Po njihovem mnenju se Hitlerjeve ponudbe za mir ne smejo kratkoma odbiti. V nekaterih madžarskih krogih so komentirali Hitlerjev govor tako, da ga je treba smatrati kot konstruktiven mirovni načrt. V teh krogih poudarjajo, da se smatra tudi Madžarska za žrtev versajške pogodbe in si ne želi, da bi se Versailles kakorkoli v bodoče ponovil. Zlasti ne kaže odkloniti Hitlerjeve predloge, pravijo v teh krogih, v kolikor se tičejo vprašanja narodnih manjšin.

Kaj pričakuje Berlin

Nemški krogi računajo predvsem na posredovanje nevtralnih držav

Berlin, 7. oktobra. e. V komentarjih Hitlerjevega govora v Reichstagu poudarjajo berlinski listi, da je brez dvoma predvsem to, da je kancelar Hitler, ko je apeliral na treznost in razum vseh državnikov, s tem odvrnil od sebe odgovornost za vse posledice, ki bi jih lahko imelo nadaljevanje vojne v Evropi. V berlinskih političnih krogih pravijo, da je bil to zadnji izraz pripravljenosti Hitlerja in Nemčije za mirovno akcijo. Več kot take pripravljenosti Hitler ni mogel izreči. Vse nadaljnje je odvisno od tega, kako bodo drugi sprejeli njegov govor in njegove predloge. Hitler tudi ni določil nobenega roka, v katerem bi morali biti njegovi predlogi sprejeti. Listi

poudarjajo zlasti moralno ozadje Hitlerjevega govora in zadržanja, kajti Nemčija je danes po zmagi na Poljskem v prestižnem in najboljšem položaju in v takem položaju je pokazala pripravljenost za ustavitve sovražnosti in za sklenitev trajnega miru, kar je najboljši dokaz, da Nemčija od zapadnih držav ničesar ne zahteva. V Berlinu mislijo, da bodo nevtralne države Hitlerjev govor sprejele z zadovoljstvom, kar bo omogočilo zlasti Italiji pa tudi Rusiji, šprijiti in morda tudi Ameriki, posredovati za rešitev vseh mednarodno političnih vprašanj za zeleno mizo namestu z ognjem in mečem.

... in kaj pravijo drugi

Hitler ni stavil mirovnih predlogov, marveč nove grožnje, če ne bo obveljalo stališče Nemčije

London, 7. okt. s. Današnji listi v Angliji, kakor tudi v dominionih ugotavljajo v glavnem k Hitlerjevem govoru, da predlogi v govoru niso mirovni predlogi, temveč nove grožnje. Mir je možen, toda samo z vlado, ki ji je mogoče zaupati. V silnem smislu se izraža tudi francosko časopisje in tisk nevtralnih držav, zlasti Ame-

rike. Japonsko časopisje ugotavlja, da so Hitlerjevi mirovni predlogi za Anglijo in Francijo nesprejemljivi. Samo italijanski ruski in madžarski listi odobravajo Hitlerjevo izjavljanje, dasi tudi ti listi priznavajo, da Hitler ni stavil nobenega konkretnega predloga.

LONDON: Absolutno nesprejemljivo

London, 7. okt. s. Angleška vlada je izdala sredi prvo uradno izjavo glede Hitlerjevega govora. Uvodoma ugotavlja, da vlada še ni podrobno proučila Hitlerjevih izjav, da pa mora že na prvi pogled ugotoviti, da je Hitlerjevo stališče absolutno nesprejemljivo. Angleška vlada zavrača Hitlerjeve navedbe o poljski državi in o načinu vojevanja na Poljskem ter trdi, da je Anglija kriva za vojno. Glede mirovnih predlogov, ki jih je omenil kancelar Hitler, pa ugotavlja: Predlogi so v sedanjih obliki v mnogih ozihrh nejasni in ne vsebujejo nobene sugestije za pravo krivic, storjenih drugim narodom. Kljub temu bo angleška vlada, kakor sta to v svojih govorih že napovedala ministrski predsednik Chamberlain in zunanji minister Halifax, predloge skrbno proučila, skupno z vladami dominionov in zavezniki. Izjavlja pa že sedaj, da 1. ne pride v poštev noben mirovni predlog, če ne reši Evrope grožnje večnih napadov; 2. zagotovila nemške vlade so se že tako pogosto izkazala brez vrednosti, da bi bilo potrebno nekaj več kakor taka zagotovila, da se ustvari zaupanje, ki je neobhodno potrebna osnova za mir.

Poluradni krogi naglašajo, da bosta angleški parlament in vlada proglasili Hitlerjeve predloge za nesprejemljive. »Evening Standard«, ki to beleži, piše v svojem komentarju: Kaj bi ostalo od sedanjega sveta, če bi velika veselila napadla svoje sosedo in zavzela njihovo ozemlje pa se nato proglasila za pobornico miru? Angleški tisk naglašja, da bodo zapadne sile do kraja ostale zveste svojim vojnim ciljem. Listi tudi opozarjajo na to, da se Hitler ni strinjal s stališčem Italije, ki je svetovala kancelarju Hitlerju naj ne izreče mirovnih predlogov s tako vsebino in obliko, s kakršno jih je izrekel dejansko v svojem govoru. Ob priliki svojega zadnjega obiska v Berlinu je grof Ciano predložil kancelarju Hitlerju strogo zaupen načrt, ki ga je izdelal sam Mussolini, in v katerem je bila naglašena potreba po obnovitvi Poljske ter predlog, da naj bi se o vseh aktualnih mednarodnih vprašanjih pogovarilo pet evropskih vesilci na

posebni konferenci. Mussolinijev načrt se je tikel vseh vprašanj, tako vprašanja narodnih manjšin, kolonialnega vprašanja in tako dalje. Grof Ciano je ob svojem obisku v Berlinu dokazal, da bi Anglija in Francija težko odklonili tak načrt, kakršnega si je zamislil Mussolini. Toda Hitler je na Ribbentropov nasvet ta načrt odklonil. V ostalem pa naglašajo v političnih krogih, da so Hitlerjevi predlogi popolnoma nesprejemljivi že zaradi tega, ker ne vsebujejo dveh glavnih zahtev Francije in Anglije, to je obnovitve Poljske in Češkoslovaške ter odstranitve hitlerizma. Te zahteve Francije in Anglije je Hitler odklonil.

»Times« pišejo: Chamberlain in drugi angleški ministri so ponovno izjavili, da bi bili pripravljeni pogajati se glede problemov, ki jih je Hitler omenil v svojem govoru. Toda sedaj ne gre več samo za vsebino predlogov za pogajanja, temveč predvsem za osebo, ki predloge postavi.

Vojni cilji britanskega imperija

Govor ministra Edena po radiu

London, 7. okt. s. Na koncu radijske reportaže pod naslovom: »Imperij v vojni«, ki je prinašala poročila z vsega angleškega imperija, je sinoči govoril minister za dominijone Eden. Izjavil je, da vso veliko družbo svobodnih narodov angleškega imperija danes drži isti duh. Vsi so odločeni, da morajo prenehati nadvlada sile in večne grožnje proti svobodi narodov, tako da morejo narodi zopet živeti svoje lastno življenje v svobodi in miru. Da ho to doseženo, ne bo stvil imperij vse svoje moči na razpolago. Če bodo potrebne žrtve, jih bo vsakdo prenašal z odličnostjo in mirom. Morda bodo prišli še temni dnevi, toda moč in bogastvo imperija morata zmagati. V se-

danji vojni gre za več, nego samo za imperij, gre za to, da sam duh človečanstva in civilizacije ne podleže. Imperij se ne boori za to, da bi branil sedanj sistem na svetu, temveč, da zgradi novega. Prihodnjim generacijam naj bo zagotovljeno življenje na podlagi morala in duhovnih vrednot. Ideal in osnova imperija je svoboda ter volja živeti in pustiti živeti druge. Treba je ustvari trajen sporazum med narodi in trajen mir. Zato je šel imperij v vojno in s takimi ideali ne more biti poražen.

Demarša oslskih držav v Berlinu

Zahtevale bodo jamstva za svobodo svoje pomorske trgovine

AMSTERDAM, 7. okt. br. Tu so se danes iz zanesljivih virov razširile vesti, da so se pričela zunanja ministrstva držav, ki so sklenile znano nevtralnno konvencijo v Oplu, med seboj posvetovati o skupni demarši v Berlinu zaradi nemških napadov na ladje teh držav.

Stockholm, 7. oktobra. s. Po tu objavljeni statistiki so nordijske nevtralne države od začetka vojne pa dostej izgubile 11 ladij, 4 od teh so zadele na mine, 9 pa je bilo torpediranih od nemških podmornic, od tega 4 švedske. Nad sto ladij je bilo ovedenih v angleške in nemške luke v preiskavo, nekaj od teh je bilo so pet izpuščenih. Po tonasti potopljenih ladij je izgubila Norveška 15.000 ton, švedska 9000 ton, Finska nad 5000 ton, Danska nad 1000 ton.

London, 7. oktobra. z. Z velikim zanimanjem čaka angleška vlada na točno besedilo sklepov panamske konference glede ameriške pomorske teritorialne zone, ki naj bi segala 300 do 600 milj daleč na odprto morje. V krogih angleške vojne

mornarice dvomijo, da bi bila ameriška vojna mornarica dovoljna, da bi mogla s uspehom zaščititi tako ogromen obseg. Razen tega so mnenja, da je ta sklep v nasprotju z mednarodnim pravom, ker bi bila po tako razširjeni zoni teritorialnih voda n. pr. Anglija odrezana od svojih lastnih pomorskih oporišč na Tihem in Atlantskem oceanu. Tudi glede Kanade je treba to vprašanje še razčistiti.

Berlin, 7. okt. br. Po vesteh iz Amsterdamu so se sedaj tam zaključila pogajanja med nemško, nizozemsko in belgijsko delegacijo o ureditvi problema belgijskih in nizozemskih v Nemčiji zamrzanih kreditov. Nemčija bo Belgiji in Nizozemski odpisala svoje dolgeve v blagu.

Borzna poročila.

Carij, 7. oktobra. Pariz 10.17, London 17.94, New York 445.50, Bruselj 74.50, Milan 22.50, Amsterdam 236.75, Berlin 177.-, Stockholm 106.15, Oslo 101.05, Kopenhagen 88.-. Ostali tečajni ne navedemo.

Prevoz angleških čet v Francijo končan

Ves angleški ekspedicijski zbor je brez incidenta prišel preko Rokavskega preliva

London, 7. okt. br. Danes je angleško propagandno ministrstvo objavilo, da je prevoz angleškega ekspedicijskega zbora, orožja in drugih vojnih potrebščin v Francijo zaključen. Potekel je brez vsakega večjega incidenta.

Posvet vrhovnih poveljnikov

London, 7. okt. s. Po uradnem poročilu se je včeraj vršila na francoskem ozemlju seja vrhovnih poveljnikov angleške in francoske vojske. Z angleške strani sta seji prisostovala šef generalnega štaba Ironside in poveljnik letalstva Neil, s francoske strani pa vrhovni poveljnik francoske vojske general Gamelin, poveljnik letalstva Vuillemin in general Georges. Razpravljali so o tekočih zadevah. Ugotovili so popolno enakost stališča.

Krajevni spopadi na zapadni fronti

Pariz, 7. okt. A. A. Havas: Navzile slabemu vremenu je vladala včeraj na bojišču med Mozelo in Renom mnogo večja aktivnost kot pred 2 dnevi. Toda to še ni bilo operacije večjega obsega, temveč lokalni spopadi, streljanje s strojnimi in podoben. V borbah te vrste sodelujejo samo predstraže na eni in drugi strani. Včerajšnja aktivnost je obsegala bojišče v dolžini 160 km. V pokrajini zapadno od Wiessemburga je sovražnik izvršil napad na francoske predstraže, toda napad je doživel isto usodo kakor napadi, ki so bili izvršeni nekoliko dni prej, to je, da je bil ustavljen že v samem začetku. Nemci že

od začetka sovražnosti izvršujejo napade v gošdnem predelu okoli Wiessemburga, iz katerega se v razdalji par kilometrov začnejo dvigati mali vegezi. Verjetno je, da se skuša nemško vrhovno poveljstvo polastiti tega ugodnega terena, vendar nemška vojska ni imela doslej v tem pogledu nobenih uspehov.

Novinarji na fronti

Pariz, 7. oktobra. p. Francoski in angleški novinarji bodo smeli odšel kot posebni poročevalci svojih listov na fronto. Angleško informacijsko ministrstvo je izdalo več angleških listov, da dovoljenja, da pošljejo svoje novinarje na zapadno fronto kot posebne vojne poročevalce. Tu di nekateri francoski novinarji so že dobili dovoljenja, da se odpravijo na fronto kot poročevalci francoskih listov.

Izgube angleškega letalstva

London, 7. okt. s. Novi seznam žrtev angleškega letalstva navaja od začetka vojne pa doslej 27 mrtvih, 2 ranjena in 19 pogrešanih.

Gledališča in kino v Londonu zopet odprta

London, 7. okt. br. Omejitve o gledališčih in kinematografih so bile danes znatno omiljene. Gledališča in kinematografi so bili razdeljeni v dve skupini. Vsaka izmed njih bo smela izmenjati po en teden prireditve predstave — gledališča do 23. kinematografi pa do 24. ure.

Črnomorski pakt

Pogajanja turškega zunanjega ministra v Moskvi

Bukarešta, 7. oktobra s. V tukajšnjih političnih krogih izjavljajo, da je težnja Rusije po črnomorskem paktu glavni predmet razgovorov turškega zunanjega ministra Saradzoglu z ruskimi državniki v Moskvi. V diplomatskih krogih trdijo, da je podaljšanje Saradzoglovega bivanja v Moskvi v zvezi s temi pogajanjimi. Treba je razčistiti mnogo problemov, ker se Saradzoglu ne pogaja samo v imenu svoje vlade, temveč tudi kot zastopnik vsega Balkana, obenem pa si prizadeva, da bi spravi v sklad turške obveznosti do Francije in Anglije. Rusija želi, da bi smele vse njene ladje nemoteno potovati skozi Dardanele, v primeru vojne pa, da pomorske vojne sile vojskujejo se držav v nobenem primeru ne bi smele skozi Dardanele. Ker Rusija ne zahteva od Rumunije Besarabije, ni mogoče govoriti o kakem omejenju Rumunije od strani Rusije zaradi Besarabije.

Nevtralni blok na Balkanu

London, 7. oktobra p. V londonskih političnih krogih je izzvala izjava rumunskega zunanjega ministra Gafencu, da Rusija Rumuniji ni stavila nikake zahteve glede Besarabije, veliko pozornost. S prav toliko pozornostjo sledi tukajšnji krog Gafencovim prizadevanjem za ustvaritev nevtralnega bloka na Balkanu. Izvedba tega

načrta bo odvisna od rezultata Saradzogluvih pogajanj v Moskvi. Rumunska vlada je dala svojemu poslaniku v Budimpešti navodila, naj se informira o stališču Madžarske do takega bloka. Končno so bile tu s poudarkom zabeležene vesti, da je sovjetska vlada izrazila v Bukarešti celo željo, da bi se ohranil status quo v jugovzhodni Evropi.

Angleško-turška pogodba podpisana

London, 7. oktobra e. Izvedlo se je, da je bila včeraj podpisana med Anglijo in Turčijo pogodba o medsebojni pomoči.

Pogajanja z Litvo

Kovno, 7. okt. s. Litovska delegacija pod vodstvom zunanjega ministra Urbisa je dala v letalom odstopala na nadaljevanje pogajanj z rusko vlado v Moskvo. London, 7. okt. s. Iz Stockholma poročajo, da v tamkajšnjih diplomatskih krogih pričakujejo, da se bo rusko-litovska pogodba le malo razlikovala od pogodb, ki jih je Rusija sklenila z Estonijo in Letonijo. Rusija bo Litvi sicer odstopila del ozemlja okoli Vilne, zahtevala pa bo za to baje ozemlje za zgraditev pomorske baze ob litovski obali. Rusija namerava tudi sama utrditi litovsko mejo proti Nemčiji.

Nov državni blok v Srednji Evropi?

Zanimive madžarske informacije

Budimpešta, 7. okt. br. V tukajšnjih političnih krogih, ki so običajno zelo dobro informirani, se zatrjuje, da so v teku pogajanja za osnovenje posebnega bloka, ki bi ga tvorili Italija, Jugoslavija in Madžarska. Pobuda za tak blok je prišla iz Rima, ki želi obnoviti v Srednji Evropi poprejšnje ravnotežje in zagotoviti gospodarsko sodelovanje, ki bi bilo koristno za vse. Ker so pogajanja med Madžarsko in Jugoslavijo že tako daleč napredovala, da

je v doglednem času računati s sklenitvijo sporazuma, so v budimpeštanskih krogih prepričani, da bo tudi ta blok v kratkem osvojen. Namen tega bloka je ne samo medsebojna gospodarska izpolnjenost, marveč tudi gospodarsko sodelovanje s balkansko zvezo; na ta način bi se ustvarila na jugovzhodu Evrope močna organizacija, ki bi mogla z uspehom čuvati svojo nevtralnost in odoliti sihernemu pritisku.

Položaj Ukrajincev v Rumuniji

Sporazum z vlado — Ukrajinci dobe kulturno avtonomije

Bukarešta, 7. oktobra e. Rumunska vlada je pozvala bivšo ukrajinsko narodno stranko v Rumuniji, naj pošlje svoje delegate na pogajanja in naj postavi konkretne zahteve. Vodstvo stranke je sestavilo spomenico, ki obsega 20 točk. Včeraj je bil dosežen sporazum med rumunsko vlado in predstavnik ukrajinske manjšine v Bukovini in Besarabiji na podlagi spomenice, katero so predstavniki predložili. Rumunska vlada je pristala na to, da se Ukrajinci, ki žive v Rumuniji, organizirajo v nacionalni stranki fronte narodnega preporoda. V vodstvu stranke bodo Ukrajinci imeli štiri zastopnike, v parlamentu pa tri svoje zastopnike. Rumunska vlada je sprejela tudi zahtevo

Ukrajincev, da se uvede osnovni pouk v ukrajinskem jeziku in sicer v krajih, kjer prevladujejo Ukrajinci, po 6 ur tedensko, v krajih, kjer so v manjšini, pa po 2 uri tedensko. Rumunska vlada je nadalje ugodila zahtevi Ukrajincev, da se ustanovita dve učiteljski za ukrajinsko manjšino in tudi dve popolni gimnaziji. Na univerzi v Černovicah se bo ustanovila stolica za ukrajinski jezik namesto dosedanje stolice za poljski jezik. Glede nameščenja v državnih službah bodo odedel Ukrajinci uživali polno svobodo in enakopravnost s Rumuni. V omejenem številu je Ukrajincem dovoljeno izdajati liste in revije ter ustanavljati kulturna društva in gledališča.

Strogi ukrepi proti prevratnikom v Rumuniji

Bukarešta, 7. oktobra. e. Z namenom, da bi zatrla sleherni poljski zarotniški delovanje v notranjosti države kakor tudi v inozemstvu, je rumunska vlada sprejela določila določbe državnega kazenskega zakonika. Po novih določbah grozi smrtna kazen vsakomur, ki sodeluje ali organizira v inozemstvu zarotniške akcije proti obstoječemu socialnemu in državne-

mu redu v Rumuniji. Smrtna kazen grozi tudi vsakomur, ki je pri organizaciji zarot. udeležen. Dosežena roblja grozi tistim, ki bi skušali iz Rumunije izgnati prevratniški elementom omogočiti povratek v Rumunijo. Nove stroge določbe so nanašajo tudi na mlajše in starejše mladoletnike od 12. do 18. leta. Za starejše mladoletnike od 15. do 18. leta veljajo kazenske odredbe brez izjeme, za mlajše mladoletnike od 12. do 15. leta, ki bi sodelovali v zarotniških akcijah, pa so določene kani po 5 do 20 let roblja.

Inserirajte v „Sl. Narodu“!

V Moskvi so zadovoljni

Moskva, 7. oktobra. p. Ruski uradni krogi niso zavzeli še nikakega stališča glede Hitlerjevega govora, ker še nimajo njegovega uradnega besedila. V privatnih krogih pa izražajo zadovoljstvo spriti Hitlerjeve izjave o vzhodni Evropi, po kateri Nemčija ne bo dopustila nikakega vmešavanja zapadnih sil v interesno sfero Nemčije in Rusije, kakor tudi izjavo, da pomeni obnova nemško-ruskega prijateljstva pričetek novega razdobja v evropski zgodovini.

Indija postane dominijon

Rim, 7. oktobra. e. V zvezi s razgovori, ki jih je imel podpiratelj Indije s predsednikom indijskega kongresa, je prišla vest iz Londona, da bo Anglija dala Indiji položaj dominijona in bo na ta način v bodoče onemogočeni socialisti, ki bi utegnili škodovati Angliji.

Čsl. armada v Franciji

Pariz, 7. oktobra e. V svojem govoru, ki ga je imel češkoslovaški poslanik Osuski v Parizu, je dr. Osuski naznanil, da je dosežen sporazum s francosko vlado in da je Francija priznala obstoj Češkoslovaške države v pravni, politični in diplomatski obliki. Češkoslovaška vojska se je v Franciji organizirala na podlagi zakona o ustroju vojske, ki je veljal v bivši češkoslovaški državi. Češkoslovaški častniki in oficirji, ki so odgovorni češkoslovaški vladi v Parizu, bodo poveljevali češkoslovaški vojski.

Komunistični voditelji v Franciji pobegnili

Pariz, 7. okt. br. Francoska policija je pričela sedaj v smislu navodil vojaškega sodišča postopati proti komunističnim poslane. Več glavnih komunističnih voditeljev pa je zbežalo. Tako policija zamašča generalnega tajnika komunistične stranke Tanteja. Tudi predsednika in tajnika nove parlamentarne frakcije, ki je nastala po razpustu komunistične skupine v francoskem parlamentu policijski organi doslej še niso izsledili.

Japonski poslanik v Berlinu odpoklican

Tokio, 7. okt. s. Agencija Domei javlja: V okviru najnovejših premestitev japonskih diplomatov v inozemstvu je zunanji minister Nomura danes popoldne odpoklicaj japonskega poslanika v Berlinu generala Hiroši Ošimo.

Državni dohodki nazadujejo

V prvih petih mesecih tekočega proračunskega leta so bili skoraj za 450 milijonov manjši kakor bi morali biti po proračunu

Ljubljana, 7. oktobra. Po najnovejših statističnih podatkih so znašali državni izdatki v avg. 1.022.076.377 odnosno 94,73% zneska določenega za en mesec proračunskega leta 1939/40. Materijalni izdatki so znašali 466.818.697 din, materialni pa 602.460.713 din. Dohodki bi bili morali znašati po proračunu 1.078.916.666 din, v realni so pa znašali 1.140.648.695 din ali 105,72% po proračunu določenega zneska za 1/13 proračunskega leta. Dohodki so bili torej za 61.732.029 din večji, kakor je bilo določeno v proračunu. V prvih petih mesecih proračunskega leta 1939/40 so znašali državni izdatki 4.628.658.648 din odnosno 35,80% po proračunu določenih vsot, državni dohodki so pa znašali 4 milijarde 944.931.407 din, dočim bi bili morali znašati po proračunu 5.394.583.333 din. Bili

so torej za 449.651.925 din odnosno 8,34% manjši, kakor je bilo določeno v proračunu.

Če pa primerjamo dosedanje državne dohodke z izdatki, dobimo prebitke dohodkov nad izdatki v znesku 316.272.758 din. Ta denar se bo porabil za tekoče državne potrebe.

Državni dohodki so bili najmanjši v aprilu in maju, ko so bili za 312,8 milijonov manjši kakor je bilo določeno v proračunu in so znašali samo 85,50% v proračunu določenih vsot. V juniju so znašali 90,10, in so bili za 106,8 milijonov manjši, kakor bi morali biti po proračunu. V juliju so bili za 91,7 milijonov manjši. Šele v petem mesecu tekočega proračunskega leta so bili državni dohodki za 61,7 milijonov ali 5,72% večji kakor bi bili morali biti po proračunu.

Drzen vlom v novih Jaršah

Vlomilec Anton Hacc se klati tudi po Ljubljani

Ljubljana, 7. oktobra. Včeraj ponoči so v lomilci vdrli v trgovino Antona Baus v Novih Jaršah. Pomagali so si z mizarskim orodjem in navrtali večna vrata. Ki so jih potem pri ključavnicu izdobil in odrinili zapih. Iz veže so vdrli v trgovino in jo do dobrega oplenili. Odnegli so pet kosov rjavega moškega suknja za obleke, več kosov sivga suknja, in kamgarna za moške obleke, večji kos težkega suknja za ženske suknje, dva svetla svrtnika, zelen svrtnik in nekaj Hubertusa plaščev. Zalozili so se tudi s srajkami in drugim peritom ter postojno odede.

Vlomilci so bili izredno previdni in niso povzročili nobenega ropota. Svedre in žago so namazali s oljem, nakar se jim je posrežilo tiho odpreti vrata v trgovino. Med vlomom je najbrž tudi močno deževalo. Vlom je gospodar opazil šele zjutraj. Škodo ceni nad 11.000 din. Vlomilec je bilo najbrž več in so ukradeno blago spravili v skrivališča v bližini mesta. Razpečati ga bodo skušali pozneje, nekaj pa ga bodo

gotovo pridržali, ker postaja že hladno in so tudi vlomilci radi tople oblečeni. Dobro jim bo služila tudi posteljna odeja.

Vlom v Novih Jaršah bi utegnil imeti na vesti Anton Hacc, ki postaja čedalje predrzejši. Oblasti so ugotovile, da se je po prejšnji klatil po Gorenjskem, nekaj časa tudi po gornjegrajskem okraju, a da prihaja večkrat tudi v okolico mesta, kjer ima svoje zaupnike. Hacc je bil celo tako predrzen, da se je ta čas, ko so ga orožniške patrulje zasledovale po vaseh okrog Kranja in Kamnika, napotil v Ljubljano in popival v družbi svojih prijateljev. Nedavno je posedel z nekimi delavci na novi stavbi v Sisk, kamor je prinesel steklenico žganja. Pri tej priliki se je norčeval iz orožnikov in stražnikov in se potem izgubil delavcem izpred oči šele v mraku. Hacc ima svoja skrivališča ravno tako po vaseh okrog Ljubljane, kakor daleč zunaj na deželi, na Gorenjskem ali na Notranjskem, kjer je doma in pa v hribih, kamor se zateka samo, če sluti večjo nevarnost.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Sobota, 7. oktobra: Kozarec vode. Premiera. Premierski abonma

Nedelja, 8. oktobra: Številka 72. Isten Ponedeljek, 9. oktobra: Kacijanar. Red B

Torek, 10. oktobra: zaprto

Sreda, 11. oktobra: številka 72. Red Sreda

★

Drugo letošnje operno predstavo bo premierski abonma imel v sredo 11. t. m., ko bo premiera ljubke Leharjeve opere »Kjer škričanje žvrgoli«. V Zupanovi režiji in po Zebretovu taktirko bodo sodelovali: godča Igljeva iz Maribora, Vidaleja, Harčičeva, Sanci, Janko, Peček, Zupan. Opera je sicer starejša, a solidnejšega kova in je zlasti v muzikalnem oziru izvrstna.

OPERA

Začetek ob 20.

Sobota, 7. oktobra: Sabaka kraljica. Red A

Nedelja, 8. oktobra: Prodana nevesta. Iz-

vedane cene

Ponedeljek, 9. oktobra: zaprto (generalika)

Torek, 10. oktobra: Kjer škričanje žvrgoli,

Sreda, 11. oktobra: Kjer škričanje žvrgoli,

opera. Premiera. Premierski abonma

Iz Trbovelj

— Prometna neizgoda je imel v četrtek popoldne avtoprevoznik Kovač, ki je s teško natovornim tovornim avtomobilom privozil po cesti od Radeja proti Požunu. Tu je hotel okreniti avto na cesti in se vrniti v dolino, kjer je imel dostaviti blago. Še raznim trgovcem, ko sta se pri obračanju mahoma obe zadnji kolesi vdrli globoko v zemljo. Avto je kljub večernim naporom, da ga spravijo na trdno cesto, ostal v jami in se ni premaknil nikamor. Prevoznik je s tem izgubil pet ur na časi in nepotrebnem delu. Neizgoda je bila kriva slabo popravljena cesta, ki so jo dan poprej baš na tistem mestu razkopali občinski delavci, da najdejo defekt v vodovodu. Občinski vodovod, ki je speljal pod cesto v delavsko kolonijo, je bil tu več let zaprt. Odken pa so valed iziskovali rušniških studencev zaprti več izvirkov, je ta del občinskega vodovoda zaprt v obratu ter se je izkazalo, da je cev ob vsej cesti progi pokvarjena. Vsa cesta je sedaj razrita, mnoga pa novo zakopana mesta so po površino zasuta. Dež je zrahljal zemljo in avto se je valed velike teže

dobri kapilici menda postali preveč razgovorni. Alkohol je pač vsem tistem stopil preveč v glavo, ter zlasti trboveljskim tovarniškim prebivalcem razveljal kri. V hipu je poskočil, potegnil samokres ter pomeril na svojo spremljevalko. N. s. je bil še dovolj prisotnega duha, da je takoj zgrabil svojega prijatelja za roko in ubranil, da bi strel pogodil devojko. Strel pa je nevarno rabil N. s. v roko. Ranjena so takoj prepeljali v Ljubljano, kjer so mu v kirurškem oddelku nudili zdravniško pomoč. Devojka, kateri je bil namenjen strel, pa je od strahu omedlela ter se gotovo ni zavedla s prijetnimi čustvi, ki jo čula za posledice vročevrčnega in tudi ljubosumnosti neprimernega napada.

Beleznica

KOLENDAR

DANES: Sobota, 7. oktobra katoličani: Justina

JUTRI: Nedelja, 8. oktobra katoličani: Brigita

DANESJE PRIREDITVE

KINO MATICA: Union Pacific

KINO SLOGA: Car Bohemov

KINO MOSTE: Povratek ob zori

KINO MUSEUM: »Zigisana« in »Paglavček«

KINO SIŠKA: Tajne Rdečega morja

STOMATOLOŠKO DRUŠTVO proslava 20 letnice ob 20. v dvorani restavracije Slamič

PRIREDITVE V NEDELJO

KINO SLOGA: Špijoni na delu

OSTALI KINEMATOGRAFI ISTI SPORRED

ZVEZDA STOMATOLOŠKIH DRUŠTEV glavna skupščina ob 9. v restavraciji Slamič

OTVORITEV V. UMETNOSTNE RAZSTAVE KLUBA NEODVISNIH ob 10.30 v Jakopičevem paviljonu

DEJURNE LEKARNE

DANES: IN JUTRI: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6. Hočevar, Celovška cesta 62, Garts, Moste, Zaloška cesta

MESTNO DEZURNO ZDRAV. SLUŽBO bo opravljala od sobote do 8. zvečer do ponedeljka do 8. zjutraj mestna mestna zdravnica dr. Jožica Žitko, Pieteršnikova ul. 13/1, telefon št. 47-64.

Živilski trg

Danes je bil eden izmed zadnjih v tej sezoni zelo živahnih tržnih dni v Ljubljani kljub neugodnemu vremenu. Bil je takšen, da so mnoge prodajalke bile v zadregi, kje naj razpostavijo blago in zato je bil delno zaseden s tržnimi mizami tudi Pogačarjev trg, ki ni sicer določen za prodajo zelenjave in sočivja.

Bilo je tudi nekaj blaga na Sv. Petra nasipu, kjer prodajajo zelje in krompir na debelo. Zelja je bilo nekoliko več kakor krompirja. Če bi bilo suho vreme, bi bilo najbrž napredaj znatno več krompirja in prodajalci bi ne vztrajali pri tako visokih cenah. Kmetje se zdaj prav dobro vedejo, kako važno živilo je krompir, zlasti še, ker je bila letos pri nas zanj zelo slaba letina. V nekaterih krajih so pridelali samo toliko krompirja, da bo komaj dovolj za seme. Zato se ne smemo čuditi, da je zdaj krompir na debelo na našem trgu dražji kakor na drobno. Na splošnem živilskem trgu prodajajo krompir na drobno po dinarju, med tem ko je bil danes na debelo po 1—1,10 din. Krompir na drobno prodajajo okoliščani, ki dovažajo na trg le manjše količine blaga, na debelo ga pa prodajajo kmetje iz oddaljenejših okolice ter ga skušajo prodati čim dražje že zaradi dolge vožnje in ker je zdaj pač veliko povpraševanje po večjih količinah krompirja. Doležanje se mešani niso zalozili s krompirjem za zimo, pa tudi trgovci in gostilničarji ga še nimajo vsi dovolj, zato bo cena ostala nekaj časa še precej visoka. Vsekakor se pa letos krompir ne bo pocenil tako kakor lani, četudi ga bo mnogo več na trgu.

Danes je bil trg rekordno založen s gobami. Zato so se tudi gobe nekoliko pocenile. Zdal jih gospodinje ne kupujejo več tako kakor v začetku; mešani so se jih najbrž že preobdelali in razen tega so gospodinje že nakupile gobe za vlaganje. Danes so bile zdrave, lepe gobe po 6 do 10 din kg, med tem ko so jih pred dnevi prodajali po 8 do 12 din.

Trg je bil posebno dobro založen tudi s sadjem raznih vrst. Pač pa je še malo korenja. Domači konstantni slabše vrste prodajajo od 3 din navzgor. Stalni prodajalci sadja tožijo nad slabo kupitjo. Odkar za lagajo trg s sadjem kmetje in prekupevalci, se ustavljajo le redki kupci pri prodajalcih na Pogačarjevem trgu. Pri stalnih prodajalcih je sadje nekoliko dražje, a napredaj je vselej lepše blago. Stalne prodajalke plačujejo davke, ker imajo obrtne liste in zato tudi ne morejo konkurirati kmetičem in prekupevalcem, ki plačujejo samo trošarino in tržnino. Zadnje čase se tudi dogaja, da nekateri začasnji prodajalci sadja prodajajo popoldne sadje po hišah, ko je končana prodaja na trgu.

Iz Male nedelje

— Sokolska tombola, ki je bila vsled nastalih ovir dne 3. septembra preložena, se vrši v nedeljo dne 15. oktobra ob 3. uri popoldne nepreklicno in ob vsakem vremenu. Sokolska četa, ki je z doživado doma zelo veliko žrtvovala je potrebna vse podpore. Pridite!

Iz Škofje Loke

— 9. oktober. . . Pete obletnice tragične smrti nepozabnega Viteškega kralja se bo spominjala Škofja Loka v ponedeljek zvečer v Sokolskem domu, kjer se zbere vse članstvo, naraščaj in deca k žalni svečanosti. Poleg govora in recitacije so na sporedu glasbene točke. Med drugim bo nastopil celokupni orkester I. planinskega polka, ki bo izvajal simfončne kompozicije. Samo po sebi se razume, da bo imela glasba strogo resno turoben značaj, kakor ves večer sam. Vstop prost. Naša ljubezen do kralja-mučenika nam narekuje, da pridemo vsi!

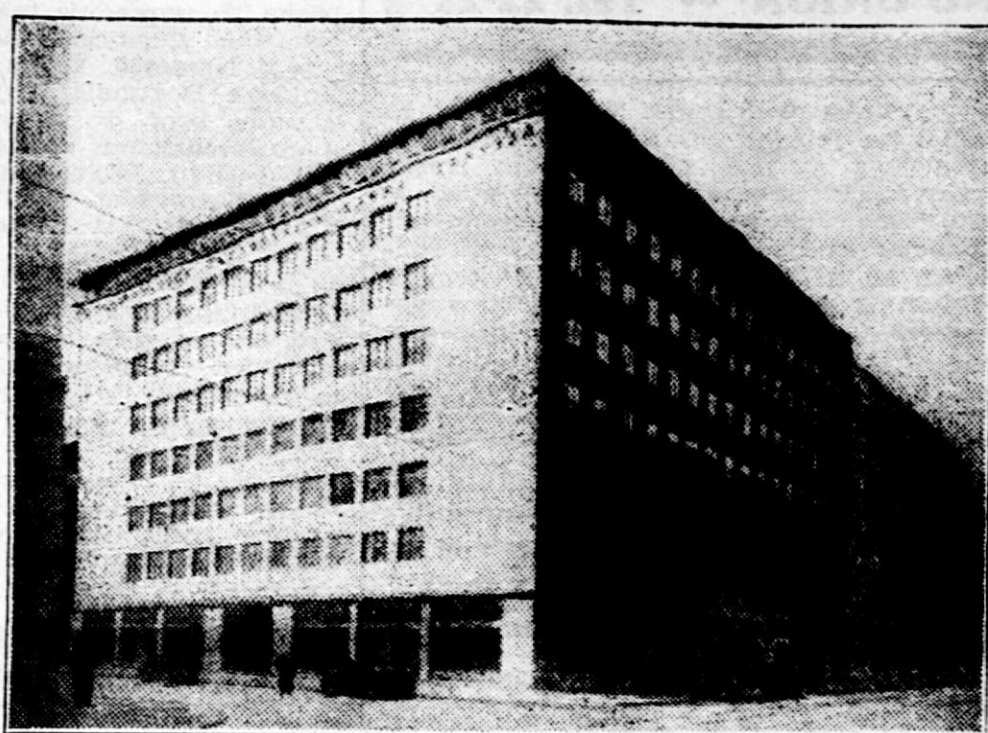
— Učiteljsko zborovanje bo v soboto v Škofji Loki. Na dnevnem redu so poročila o učiteljskih skupščinah, nadalje poročila društvenih funkcionarjev, izvoljena bo nova društvena uprava, predavanje pa bo imel nastavnik g. Jelo Janežič iz Škofje Loke, ki bo govoril o borbi slovenskega učitelja za narodno šolstvo.

— Neuporabni pločniki. Pri Lahovem mostu imamo pločnike, ki so menda samo za parado. Ob kolikaj vrtjem deževju se razlije voda po asfaltu in nastanejo tako lepe kotanje vode, da stori pešec najboljše, ako jo ubere kar po sred mostu na drugo stran. Pa bi se vendi zganili in hodnike za pešce uredili!

33 modernih stanovanj in 8 trgovskih lokalov

je v palači „Slavije“, kamor se vselijo stanovalci novembra — Celo v senci nebotičnika je nova palača impozantna

V Ljubljani so v veljavi kaj skromna merila, kakšno je moderno stanovanje. Za moderno stanovanje je že do volj parket in elektrika. Po vojni so nekaj časa veljala za moderna stanovanja prostori v novejših hišah, kjer so bile sobe povprečno po 16 m² velike. Po 4 m dolga in 4 m široka soba se je stanovalcem v »modernih« hišah zdela še velika. Tadašnji stavbni gospodarji zelo varčevali z zidano ploščjo in večina stanovanj iz tistega časa je tesnih skoraj v vseh hišah, ki so po zunanosti precej bahate. Celo v neki tako zvanji palači sredi mesta so stanovanjski prostori tako tesni, da mora stanovalci imeti le predpisane, normirane kose pohištva, če se hoče vseliti.



Zato bo naše meščane nedvomno zanimalo, da s ose naziranj o modernih stanovanjih zadnja leta že znatno spremenila in da tudi sleherne nekoliko večje stanovanjske hiše ne imenujemo več palače. Ob tej priliki hočemo opozoriti kakšno so moderna stanovanja v pravi palači. Novembra se bodo srečni stanovalci že vselili v nova stanovanja v palači »Slavije«. Ta palača budi mnogo zanimanja že po svoji zunanosti, saj je v resnici impozantna celo v senci nebotičnika. Ne le višina poslopja in njegov obseg, temveč tudi mirno, a vendar bogato, stilno enotno pročelje, obloženo z lepim in solidnim obdelanim kamnom se znatno razlikuje od večine novejših večjih ljubljanskih hiš. To je vsekakor palača po svoji zunanosti in je ne moremo prištevati med stanovanjske hiše. Palača ima sicer tudi stanovanja, vendar ni pred-

vsem stanovanjska hiša, četudi je v nji nad 30 stanovanj. Stanovanja so razne vrste, od samostojnih, krasnih garsonjev do reprezentativnega desetstopenjskega stanovanja, s kakršnim se najbrž v Ljubljani ne more kosati nobeno drugo stanovanje.

Velik del poslopja bodo zavzemali bančni, odnosno zavarovalniški prostori, in sicer ob vseh novih ulicah med Dukičevim blokom ter do polovice Gajevih ulice do višine četrtega nadstropja, to se pravi v kletih, pritličju in treh nadstropjih. Pritličje ob Gajevi ulici in Tyrševi cesti zavzemajo prostorni trgovski lokali, ki so po večini že uporabni, vseh je 8. Trgovski lokali so zelo visoki, tako da so v višini razdeljeni še na galerije.

Podstrešna etaža ali sedmo nadstropje ima skoraj normalno višino, tako da bi lahko vso uporabili za stanovanjske prostore, toda potrebujejo tudi prostore za shrambo, pralnice in stanovanja hišnikov. Poslopje ima tri stopnišča, dva ob Tyrševi cesti in enega ob Gajevi ulici. Ob vsa-

kem stopnišču v podstrešni etaži je hišni kotel, ki ima tri hišne. Hišniki hkrati nadzirajo stroje dvigal. Razen tega je ob vsakem stopnišču še velika pralnica s sušilnico (z uporabo pare). Novost je, da so v podstrešni etaži tudi kopalnice za posle. V Ljubljani najbrž takšnih kopalnic še ni v nobeni hiši.

Stanovalci imajo shrambo v podstrešni etaži in v prvi kleti. Kletne shrambe bodo uporabljali za drvarnice. Kuriva pa ne bodo mnogo potrebovali, ker je povsod centralna kurjava in ker bodo lahko kuhali tudi s plinom.

V stanovanjih je človek najprej prijetno presenečen nad velikimi prostori. Nobena soba ni manjša izpod 25 m². Večina sob je po približno 30 m² velikih. Samo po sebi se razume, da bodo vsa stanovanja nudila vse moderno udobje. Novost je poseben sistem za spuščanje smeti in odpadkov iz stanovanj, ne da bi jih bilo treba prenašati v smetarskih zabojih po stopnicah na cesto. V čistilnih ložah so vrata v zidu; gospodinja jih odpre, vzame iz vdolbine ploščinat zabojček, ko ga potrebuje za smeti, nakar ga potisne zopet v vdolbino, zapre kovinska vrata in obrne na njih vzvod. Zabojček v vdolbini se je obrnil in smeti so zdrsle po cevi v klet. V kleti smeti padajo v velik zaboj in hišnik skrbni, da smeti spravi iz kleti po posebnem dvigalu na dvorišče, odkoder jih odvaša smetar. Med drugimi številnimi udobnostmi modernih stanovanj je treba omeniti vgrajene omarne. Ni pa treba še posebej omenjati solidne izdelave v vseh prostorih, oblog s keramičnimi ploščami v kopalnicah in kuhinjah, dobrih izolacij itd.

Takšnih stanovanj je v Ljubljani v resnici malo. Zadnje desetletje smo sicer pridobili mnogo stanovanj v novih hišah in nekatera so v pravem pomenu besede moderna in seveda precej draga. Stanovanja v »Slaviji« so v primeru s povprečnimi stanovanji v Ljubljani razkošna. Značilno je, da so bila vsa oddana že mnogo prej kakor so bila končana stavbna dela. To kaže, da pri nas še ni preveč udobnih stanovanj in da marsikdo nad plača za takšno stanovanje tudi nekoliko višjo najemnino.

ljo. Naj Bog obrni simpatično. Šlo gospo, ki bi ji nihče ne primal tako visokih let. Še dolgo, zdravo, vedro in krepko ob strani dobrega soprega, smo se poslovili.

Pred veliko umetnostno razstavo

Ljubljana, 7. oktobra

Jutri se bo začela v Jakopičevem paviljonu velika umetnostna razstava Klub neodvisnih likovnih umetnikov v Ljubljani. To bo še peta samostojna razstava kluba zelo delavnih umetnikov, ki so si med našo javnostjo kmalu ustvarili lep sloves, čeprav iščejo v svojih umetnostnih stremeljih nalahžje poti.

Klub si je pridobil veliko popularnost s svojo lepo razstavo lani na velesojmu. Od tedaj neodvisni niso priredili nobene razstave. Čeprav je preteklo od tedaj že dobro leto dni, se je marašak spremenilo: tudi umetniki danes živijo v hitrejšem tempu. Da, in kljub vsemu še žive... Na-

Danielle Darrieux zopet v Ljubljani



Ljubljana, 7. oktobra
Gornja slika predčuje našim čitateljem slavno Francozino, pri nas v Ljubljani zelo popularno filmsko igralko Danielle Darrieux, ki igra baš te dni v filmu »Povratek ob zori« v kinu Unionu. Danielle Darrieux si je s svojimi nepozabnimi filmskimi deli »Zloraba zaupanja« in »Katja Dolgorukova« priborila simpatije po vsem svetu ter si bo svoje simpatije z najnovejšo vlogo lepe, mlade Anite v »Povratku ob zori« še bolj utrdila. Film je izdelan po noveli pisatelja V. Bauma »Retour à l'aube« in predstavlja eno najlepših del franc. filmske umetnosti. V njem predstavlja Danielle Darrieux tip malomeščanke, živeče v skromnih vaških razmerah; njen večni sen je življenje v vellemestu, ker smatra v svoji naivnosti, da je tam doma.

le razkošje, eleganca in udobje, za katerim tako brezmejno hrepeni. Želja se ji izpolni, toda le ena sama noč v mondenem nočnem zabavišču, v družbi veleumestnih pustolovcev ji prinese razočaranje in Anita mora spoznati, da je bil njen sen le varljiv blesek. Le naključje jo reši iz rok policije in strta, razočarana se vrača »ozdravljena« kmetica v domačo vas... ob jutranji zori...

To snov predstavlja film — krasno in tako umetniško podano, da ga bo z veseljem in užitkom gledal vsakdo, tudi najbolj razvajeni izbirneži. Vlogo Anite pa podaja Danielle Darrieux z izredno fineso, z globoko prepričljivostjo, z notranjim doživetjem. Ta film se splača pogledati! 2920

Uspehi na polju reje malih živali Prihodnjo nedeljo bo v Ljubljani veliko zborovanje rejcev malih živali

Ljubljana, 7. oktobra.

Ze od nekdaj so se naši ljudje pečali z rejo malih živali. Predvsem s peruninarstvom in kuncerejo. To zanimanje se je pa v zadnjih desetletjih precej dvignilo, odkar smo tudi pri nas pričeli ustanavljati društva za pospeševanje reje malih živali. Prvo tako društvo je bilo ustanovljeno leta 1906 v Trzinu, kjer je navdušeno delavce in male kmete za gojenje malih živali idealist Lehman Anton. Njegovo prizadevanje ni bilo zaman. V letu 1913 je zraslo novo podobno društvo v Ptuj, pozneje leta 1916 pa enako društvo v Mariboru.

Šele z letom 1928 se pričinja zopet nova pobuda za smotno širjenje zmne reje malih živali, kar je povzročil znani rejski organizator Inkret Alfonz s Šenkovega turna pri Ljubljani. V tem letu sta bila ustanovljena pri Kmetijski družbi v Ljubljani kuncerejski in peruninarski odsek, ki sta živahno pričela z delom. Posledica tega je bila v letu 1932 ustanovitev novega društva Zivalce, ki je prihodnje leto že pričelo izdajati svoj list »Zivalce«.

Leto 1934 je prineslo ustanovitev novega lista: »Rejec malih živali«, ki je skrbel za ustanavljanje samostojnih rejskih društev. Tako društva so bila ustanovljena v letu 1935 v Mengšu, na Jezerskem, v Kočevju, v Kranju, v Trbovljah, v Grobljah, v Guštanjih in Tacnu. Še istega leta v jeseni so ta društva ustanovila svojo Zvezo društev rejcev malih živali z delokrogom za vso dravsko banovino. V letu 1936 so bila nadalje ustanovljena društva v Mariboru II., v Kočevju II., Laškem, Polzeli, Ljubljani II., Velike Lašče, Trzinu, Grahovem pri Rakeku in Sočanju. V letu 1937 so bila ustanovljena društva v Prevaljah, na Vrhniki, na Fali, na Isu pri Ljubljani, v Nazarjah, v Litiji, v Morav-

čah, v Vuhredu, v Ptuj II., v Celju, v Konjicah in Vodicah. V letu 1938 so bila ustanovljena rejska društva v Ribnici, v Mengšu, Cernomlju in v Šmarju pri Jelšah. V letu 1939 so bila ustanovljena do sedaj društva v Medvodah, v Brezicah, Grizah in Črni. V pripravi je ustanovitev 14 novih društev, tako da bo Zveza štela z novim letom 1940 že nad 50 včlanjenih rejskih organizacij.

Zveza in včlanjena društva so priredila mnogo razstav, predavanj, tečajev, raznih prireditev, dalje so razdelila veliko število brezplačnih živali med svoje člane ter tako uspešno propagirala rejo malih živali med najširšimi plastmi naroda. Vse delo je bilo izvršeno iz zasebne pobude poštvovalnih delavcev na Ribnici, v Mengšu, Cernomlju in v Šmarju pri Jelšah. V zadnjem času je dosegla organizacija rejcev najlepši uspeh v tem, da so se združili vsi slovenski rejci pod Svojo Zvezo, ki vodi smotno širjenje rejskega pokreta po vsej Sloveniji.

V nedeljo 13. t. m. prirede združeni slovenski rejci malih živali veliko manifestacijsko zborovanje, na katerem bodo obravnavali zgodovino slovenskega rejskega pokreta ter organizacijsko delo in smerice za bodoče delovanje. V okviru tega zborovanja bo odprta v času od 14 do 16. oktobra razstava kunčje kožuhovalne in volne, ki ima namen prikazati vsemogočo uporabo proizvodov iz reje malih živali. Razstava bo nameščena v veliki dvorani restavracije »Pri Sestici« v Ljubljani nasproti nebotičnika, ter bo prosta vsake vstopnine. Razstava sama bo pokazala uspehe naših rejcev malih živali, ki se trudijo, da bi v okviru umne reje malih živali dosegli skromne dohodeke za vsakdanje preživljanje. Zato bodi naša dolžnost, da z obiskom in nakupom podpremo to prekoristno panogo našega malega gospodarstva.

nadloge za vselej odpravljene, saj se dela na razširitev vodovoda.

Mraz, ki je bil osebito pred dnevi, ko so bili gorski vršaci odeti v prvi zimski plašč, posebno občuten, je nekoliko popustil, kljub temu pa prihajajo na dan plašči, ogrtači in topla obleka. Dvakrat je pritisnila izredno huda slana, ki je požgala cvetje. Manj je trpela ajda. Popolnoma prizanešeno ji pa ni bilo. Mraz je vplival tudi na gobe, ki jih je bilo pred dnevi že precej na trgu. V petek so se poslavljale od nas lastovce. Na tisoče se jih je zgneto na prizidkih hiš ob spodnjem delu Mestnega trga. Bil je pust jesenski dan.

Jubilej naše zveste naročnice

Litija, 7. oktobra

V prijazni hišici na Frtici, tik ceste, domuje zakonska Dobravca: France in njegova soproga Frančiška. Vsem sta zgled srečnega, harmoničnega zakonskega življenja. Mirno uživata jesen svojega življenja.



Zdaj, ob patronu sv. Frančiška, pa so imeli pri Dobravcih na Frtici lep praznik: gospe Frančiška je dopolnila 70 let in je bila ta dan tudi »godovna«. Vstrelili so se oblaki, vsak je izrekel nekaj prirediteljskih besed, požele obilo zdravja in vso srečo tudi v bodoče.

Gospe Dobravčeva je znana in priljubljena daleč naokrog. Vedno je nasmejana, dobrodušna in prijazna z vsakomur in nade ob sleherni uri za mimoidočega prijazen nasmehek in dobro besedo. Gospe Dobravčeva je iz znane Berlotove družine iz šmarske doline. Po domače se je reklo pri njih pri štefeljnovih. Zanimivo je, da poznajo v šmarnski dolini gospe Dobravčev kot štefeljnovi Nana, čeprav ni krščena na ime sv. Ane. Tu je vzrok šmarnska navada, da so ji prideli prilike Nana, zato ker je bilo njeni materi ime Ana in so tako krstili po domače tudi njeno hčerko.

Zivljenje naše jubilarke je pestro in zanimivo. Poročila se je kot devetnajstletno dekle z Ivanom Dobravcem. Takoj, ko sta si ustanovila družinsko gnezdece in se preselila v Litijo, kjer je imel njen mož službo sprva pri litjski predilnici, kasneje pa v topilnici, sta se naročila na »Slovenski Narod«. Naš list prihaja v njuno hišo že celih 50 let in sta gospa in gospod Dobravce gotovo med najstarejšimi našimi naročniki. »Narode« zamenjujeta s sosedom za »Jutro« in sledita vedno vsem domačim in svetovnim dogodkom.

Najgorenkejši je spomin gospe Nane na udarec, ki jo je zadel že v prvih letih zakona. Umrl ji je sin edinec, ko mu je bilo 11 mesecev. Takrat sta osirotela njen nekak in nečakinja. Fantku je bilo 3 in pol leta, deklci pa 6 let. Teta Dobravka je sirotil vzela k sebi, nadomestovala jima je mater in ju spravila h kruhu. Pa se je spet potrdilo staro pravilo: dobrota je sirota. Ko je bila gospe Dobravčeva deležna ob svoji 70-letnici čestitk od vseh strani, od njenih dvajsetih rejenec ni bilo nobenega glasu, nobenega pozdrava, ne čestitke. Prijetno smo kramljali s staro gospo, ko smo ji prišli čestitati. Pogovor je tekel nepriljudno, ko smo obujali spomine in kovali načrte za bodočnost. Z iskreno že-

čih se državah, niso ostale brez učinka na naše delavce, ki so morali svoje sile še bolj napeti, ko so domačini odšli na vojno. Mark in frankon niso mogli primerno novotit. Vprašanje časa je, kaj bo z ostalimi še v tujini zaposlenimi našimi delavci, ki jim že ta in prihodnji mesec potte pogodbeni rok. Sezonski zaslužek potom bank se prihaja normalno.

Stanje občinskih cest. Občinske ceste po nekaterih slovenskih občinah so popolnoma zanemarjene in se občine prav malo brigajo za vzdrževanje. V neki občini so ceste tako opuščajne, da jih ni mogoče uporabljati. Sedaj, ko je nastopilo deževje, so postale te pred kratkim preurejene ceste nemogoče za promet, ker se je nametana prst spremenila v pravo blato in brego. Jesenski kuluk je bolj v škodo, nego v korist. Ako se ti nedostatki v bodoče ne bodo odpravili in kuluk na pobudo občine opravi spomladi, bomo primorani priiti z imeni in podatki na dan.

Jesenski nalivi

Škofja Loka, 7. oktobra

Po lepših solčnih dnevih smo dobili končno nalivo, ki so zelo napolnili struge naših voda, zlasti Selščice, ki se je zopet na široko razlila. Čez polje je bila struga Selščice ob tovarni ščit popolnoma suha. Zdaj se je polje preko noči izpremenilo in voda dere v velikih valovih naprej v Soro. Močne nalive smo imeli zlasti v petek, ko je od časa do časa bilo kakor iz škafa. Pritok vode pa ima svojo dobro stran. Škofja Loka je letos izredno mnogo trpela zaradi pomanjkanja vode in prav do zadnjih dni ljudje niso mogli porabljati vodovoda po svoji volji, ker so ga izsušila za posamezne mestne dele zaprli. Upamo, da bodo s jesenskimi deževjem letošnje

Iz Slovenskih goric

Nastopajoče jesensko deževje je mnoge hudo prizadelo, ker je onemogočeno trgatve žitnejših vrst, ki se je v glavnem s 1. oktobrom pričela. Neprestano deževje trganje grozdja popolnoma onemogoča in mnoge skrbi, da bo pričelo sčasoma gniti. Našega kmeta in batarja se polasta tudi skrb zaradi še neopravljenih jesenskih pridelkov. Koruza je po večini še na polju, enako proso in ajda, ki p. je po večini uničena. Kmetje večinoma še niso sejali ozimne in se boje, da jim bo neprestano deževje to onemogočilo. Druga velika ovira pri oranju in pospravljanju jesenskih pridelkov se čuti skoraj povsod radi pomanjkanja moških delovnih moči.

Tatvine poljskih pridelkov se po Slovenskih goricah množe. Mnogi posestniki se pritožujejo, da jim zmanjkuje s polja koruza, zelje itd. Vse te tatvine so posledica splošnega pomanjkanja živeža umetnih zlasti revnih viničarskih družin, ki jih tare skrb pred zimno, ko bodo gladovale, ker je bila letina prav v hribovskih predelih viničarskih naselij skrajno slaba in mnogi nimajo niti živeža za dva meseca. Zimska pomoč revnim družinam je nujna.

Lovska sezona se je pričela. Zadnji čas se sliši po obširnih slovenskih gorah gozdovih pokanje lovskih pušk. Pričela se je zopet živahna lovška sezona, ki bo letos prav zadovoljiva.

Sezonski delavci neprestano prihajajo. Skoraj ne mine dan, da bi se ne vrnil domov ta ali oni sezonski delavec iz Nemčije in Francije. Večidel na prihajajo v skupinah. Mnogi prihajajo celo peš ali s kolezi iz oddaljenih nemških severnih pokrajin. V splošnem se letos ne pohvalijo z zaslužkom. Letošnje izredne razmere, ki so nastopile v obeh vojskuj-

Še en uspeh fotoamaterjev

Ljubljana 7. oktobra.

Pred dnevi smo poročali o izrednih uspehih naših fotoamaterjev na mednarodnem torišču. A komaj je bilo poročilo o najnovejših lovrih ljubljanskih fotoamaterjev tiskano, že je prispela vest iz Dabrecina na Madžarskem, kjer je pred dnevi končala delo žirija na mednarodni fotoamaterski razstavi. Na tej razstavi, prirejeni ves september, je sodelovalo 30 fotoamaterskih klubov iz 27 držav. Med našimi klubi sta bila zastopana ljubljanski in zagrebški. Posebno dobro je bil zastopan ljubljanski klub, saj je razstavljalo 10 njegovih članov svoja dela na razstavi. Konkurenca je bila precej ostra, saj je bilo razstavljenih 585 slik. Upoštevati je pa tudi treba, da so madžarski fotoamaterji prvi na svetu. Po uspehih zadnja leta se pa naši fotoamaterji že približujejo Madžarom, če jih celo ne dosegajo. To je pokazala tudi sedanja razstava.

Odlikovana sta bila dva naša fotoamaterja, in sicer Ante Kornič in Janez Marenčič. Med najboljšimi, v razstavnem katalogu razstavljenimi slikami je objavljena tudi Korničeva slika »V rebri«, ljubljanski posnetek. Na mednarodnih razstavah je ta slika znana pod imenom »Pod megljenim zastorom«. Slika je naši javnosti že znana, zato ni treba še naglašati njenih odlik. Ob tej priliki naj omenimo le, da je bila Korniču prisojena srebrna medalja. Marenčiču pa bronasta.

Z Jesenic

Krajevni odbor za zaščito prebivalstva pred napadi iz zraka na Jesenicah priredi celo vrsto predavanj o vprašanju zavarovanja pred zračnimi napadi. Prvo predavanje se bo vršilo v ponedeljek, dne 9. t. m. ob 20. uri v risalnici osnovne šole na Jesenicah. Predavanje je predvsem namenjeno hišnim posestnikom, ki so od obora prejel nalog, da naj uredijo zračno zaščitne naprave v svojih hišah. Na tem predavanju se bo hišnim lastnikom razložilo, kako naj si uredijo zračno zaščito. Ker je to predavanje zelo velike važnosti, se vsi hišni posestniki vjdno vabijo, da se predavanju polnoštevilno udeležijo.

Sokolsko društvo Jesenice vabi vse svoje članstvo, naraščaj in deco ter prijatelje društva k letni svečanosti ob peti obletnici mučeniške smrti Viteškega kralja Aleksandra I. Zedniktelja. Svečanost bo v Sokolskem domu v ponedeljek dne 9. oktobra ob 20. uri. Članstvo v slovenskih krogih s šolnim trakom na levem rokavu. Po letni svečanosti odkorakajo vsi sokolaki oddelki pred spomenik kralja Aleksandra I., kjer bodo položili venec.

Zvečni kino »Radice« odvarja sezono 1939-40 s prvimi poljskimi filmi na Jesenicah, krasna umotvorina »Pota usode«. Remek delo genialnega Mihaela Vajnskega. Po znamenitih romanu Dostoevskega. Kdor čuti usodo velikega poljskega naroda, si bo ta krasni slovenski film gotovo ogledal.

Križanka

1	2	3	8	4
5	6	7	8	
9		10		
11			12	13
14		15	16	
17		18	19	20
	21			
22	23	24		25
26	27		28	29
30			31	32
	33	34	35	
36			37	
		38		

Pomen besed

Vodavstvo:

2. Del opreme bojnikov v starih časih, 5. del gledališča, 7. morska riba, 8. hrvaško mesto, 11. nadnaravno bitje, 12. možki glas, 14. možko ime, 16. azijska država, 17. kazalni zaimek, 18. del obraza, 20. dve prvi črki v abecedi, 21. najmanjši delci materije, 22. osebni zaimek, 24. veznik, 25. kratka za število, 26. grška pokrajina, 28. vrsta bombonov, 30. afriški velolet, 32. glas, 33. ptič, 36. možko ime, 37. vrsta barve, 38. češki skladatelj.

Navpično:

1. Srboko bojišče, kjer je padel knez Lazar, 2. prislov kraja, 3. drevesna skorja, 4. staroslovenska boginja, 6. mizarско orodje, 8. azijska puščava, 10. del voza, 11. zmes za tlakovanje cest, 13. gora na Primorskem, 15. pravniški poklic, 16. vrsta gledališkega ali filmskega igralca, 19. ošipen kos lesa, 23. grški modrijan, 25. ptič, 27. mesto v Vojudini, 29. tako in tako, 31. ozdralni zaimek, 34. možki glas, 35. starodavno orodje.

Rešitev križanke, objavljene danes teden

Vodavstvo:

1. Avignon, 7. Ural, 8. Abel, 10. leto, 11. šape, 12. Ana, 14. dan, 15. na 16. bor, 18. 11, 19. Sokol, 20. aj, 22. Rok, 23. M. G. (Maksim Gaspari), 24. tek, 26. Kir, 27. Ural, 29. Mara, 30. reva, 31. Arad, 32. Badajoz.

Navpično:

1. arena, 2. vata, 3. ilo, 4. naš, 5. obed, 6. Nepal, 7. Ulan-Batur, 9. Leningrad, 12. sokol, 16. bor, 17. rok, 21. jereb, 23. miraz, 25. žava, 26. hara, 28. dan, 29. maj.

DANIELLE DARRIEUX

Sen vsake žene: elegantne toalete, udobno življenje v lememestnem razkošju, ples, koncerti, gledališče! Vsaka žena hrepeni po tem udobju, ki ga vidi združeno z življenjem v lememestu... Tudi Aneta je hrepenela po takem udobju in po lepoti v lememestu, dokler ni po burnih dogodkih ene noči v velemestu, in se je skesana, razočarana vrnila v domačo vas! — Predstave: v soboto ob 16., 19. in 21. ur, v nedeljo ob 10.30, 15., 17. in 21. uri

je zopet navdušila Ljubljano

Povratek ob zori

Monumentalni, pustolovski vefilm. — Burni dnevi gradbe železnice. Krvavi boji in napadi tisočev Indijancev na Union Pacific. — Film napetih prizorov, krvavih dejanj, borbe, velike ljubezni in zdravega humorja.

Enako kakor prekrasna filma »Zlota zapuščina« in »Katja Dolgorukova« je tudi ta najnovejši film slavne Francoske pravljice

triumf te umetnice!

Film po noveli pisatelja Vicky Bauma

»RETOUR A L'AUBE«

KINO UNION — Tel. 22-21

Naš drugi filmski slager

Rež. CECIL B. DE MILLE
BARBARA STANWYCK,
AKIM TAMIROFF

Kino Matica — Tel. 21-24

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri, jutri ob 10.30, 15., 17. in 21. uri.

„UNION PACIFIC“

Monumentalni, pustolovski vefilm. — Burni dnevi gradbe železnice. Krvavi boji in napadi tisočev Indijancev na Union Pacific. — Film napetih prizorov, krvavih dejanj, borbe, velike ljubezni in zdravega humorja.

NAJOPASNEJŠA MEDNARODNA SPIJONSKA TOLPA RAZKRINKANA!

Katastrofa ameriškega vojnega zrakoplova! Razrušena radijska postaja na okeanskem otoku. Veliki duhovnik agent vohunske tolpe. Izbruh vulkana. Smrt v podmornici. Junaštvo pisa Bucka! — Takih pustolovščin še niste videli v nobenem filmu!

Premiera najnapetjega filma velenzajev v nedeljo ob 15., 17., 19., 21.

SPIJONINA NA DELU

ROBINSON CLIPPER OTOČJA

Kot dopolnilo:

Najnovejši »Metro« žurnal,

krasen, v barvah izdalen film

PARIZ in MICKY MISKA

KINO SLOGA — Tel. 27-30

Na splošno željo občinstva se predvaja danes ob 16., 19. in 21. uri ter jutri kot

matineja ob 10.30 dopoldne po znižanih cenah. — KINO SLOGA, tel. 27-30

Jan Klepura in Marta Eggerth

ČAR BOHEMOV

Paul Kemp — Oskar Sima — Fritz Imhof — Theo Lingner — Rihard Romanowsky.

Glasba: Puccini. Slagerji: Robert Stolz. Režija: Geza Bolwary.

DNEVNE VESTI

— Diplomirani so bili na pravni fakulteti univerze v Ljubljani Ladislav Lovrenčič iz Sodražice, Ciril Rus iz Ljubljane in Anton Trešter iz Trsta. Čestitamo!

— Rekordni turisti promet v prvem polletju. Uprava za turizem v Splitu je zbrala statistične podatke o tujem prometu v prvem polletju tekočega leta. Že od 1. 1936. ni bilo v Dalmaciji tako živahno tujstvo prometne sezone kakor letos. V primeru z letom 1936 se je povečalo število letovščinarjev za 6,49 odstotkov, nočnin za 22,03%, v primeru z letom 1937. število letovščinarjev za 10,65%, nočnin za 13,52%, v primeru z lanskim letom pa število letovščinarjev za 6,9%, nočnin pa za 13,14%. Tujski promet bi bil letos še živahnejši, da ga niso ovrli burni dogodki v mednarodni politiki. Posledice mednarodne napetosti so se jele kazati že v začetku lanske sezone. V primeru z lanskim letom se je povečalo število domačih letovščinarjev samo za 0,99%, tujih za 20,93%, a nočnin domačih za 8,15%, tujih pa za 24 odstotkov.

— Prepoved izvoza iz neklinirskih držav uvoženega blaga. Na podlagi sklepa deviznega odbora pri Narodni banki je izdala devizna direkcija Narodne banke pojasnilo o prepovedi izvoza iz neklinirskih držav v Jugoslavijo uvoženega blaga. Po tem pojasnilu se ne more iz neklinirskih držav uvoženo blago pod nobenim pogojem izvažati iz naše države ne glede na državo, kamor bi bilo namenjeno.

— Nova uredba o strovinah. Po sklepu ministrstva sveta je trgovski minister pooblaščen, da more v sporazumu z drugimi pristojnimi ministri zmanjšati ali prepovedati promet, proizvodnjo in porabo strovin, fabrikatov in polfabrikatov.

— Sin prežidenta Poljskega napoveduje vržne dogodke. Iz Pariza se je peljal 30. septembra skozi našo državo sin bivšega prežidenta Poljske republike Mihael Moscieli, poljski poslanik v Bruslju. Ostal je dva dni pri svojem očetu v Rumuniji, potem pa je obiskoval bivšega poljskega zunanega ministra Becka. V pogovoru z dopisnikom beograjske »Politike« je izjavil, da se obetajo v kratkem važni dogodki.

— Kmetje plačali nad 314.000.000 doli. Od začetka plačevanja anuitet do 1. septembra so plačali kmetje, ki so bili njihovi dolgi preneseni po privatnih demarnih zavodih na Agrarno banko 314.801 tisoč din in sicer do 31. decembra 1937. 143.475.000 in do 31. decembra lanskega leta 130.425.000 in do 1. januarja do 1. septembra t. l. 40.901.000. Od zadnjega zneska odpade na podružnico Agrarne banke v Ljubljani 11.709.000 din.

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list k. banske uprave dravstvenih banovine« št. 80 z dne 7. t. m. objavlja odločbe državnega odbora za volitve senatorjev, uredbu o podpori roditeljem oseb, poklicanih v vojaško službo, uredbu o odkupovanju živali in vozil za potrebe aktiviranja enice vojske in mornarice, uredbu o izjemnih vojaških nabavah, uredbu o spremembah in dopolnitvah uredb o sodnih položih, (dopolnitvi) ob izdajanju denarja in vrednosti in o postopanju v vrednostnih poslikajih, poslaniki sodiščem, uredbu o spremembah in dopolnitvah uredb o volitvi svetnikov trgovskih, industrijskih in obrtnih zbornic, dopolnitve pravilnika za izvrševanje zakona o izdelovanju, izvažanju in prodajanju smodnika, razne in ostalih razpisnih zmesi, strelišča in orožja, avtentično tolmačenje zakona o volitvi senatorjev, odločbo o ustanovitvi postaje za kontrolo sodov v škofiji Liki, spremembo imen vasi v konjskem srezu, odločbo o nabavi stadojke brez plačila državne trošarine za prehrano čebel in popravke uredb z zakonsko močjo o gradnji in opremljanju sodnih poslopj in o urejanju semeljskih knjig.

— Oskrbovane planinske postojanke SPD. Slovensko planinsko društvo obvešča svoje člane, da je obisk naših planin do državne meje dovoljen in neoviran, ako se planince izkaže s člansko izkaznico SPD, opremljeno s člansko znamko za leto 1939. Stalno so oskrbovane »Zlatorega« ob Boh. jezera (od postaje Bistrica-Boh. jezera je svez z avtomobilski), Dom na Komni (od »Zlatorega« tri ure), Dom na Kravcu (od »Zlatorega« tri ure), Dom v Kamniški Bistrici, avtobusna zveza do Stahovice, odtod po stop. Valvarzov dom pod Stojom, izhodni žirovnica, planinske postojanke v Zavarju in na Pohorju. V oktobru so ob sobotah in nedeljah oskrbovane Erjavčev

koča na Vršču, kamor prideš iz Kranjske gore v dveh in pol urah, Čojzova koča na Koprskem sedlu in koča v Jermanovih vratih (izhodišče v Kamniški Bistrici) ter Spodnja koča na Golici, ki bo redno oskrbovana ob nedeljah in praznikih. Planine v jeseni nudijo edinstvene užitke, zato ne zamudite prilike, ob lepih oktobrskih dnevih. Podrobne informacije o planinskih izletih v jeseni in o planinskih kočah dobite v pisarni SPD, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4/I.

— Razpis zdravniškega mesta v Sevnici. Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani razpisuje mesto pogodbenega zdravnika za zdravniški okoliš Sevnica. Rok za vlaganje prošnje je do 4. novembra 1939.

Danes ob 7. uri zvečer

otvoritev grillrooma (kleti) hotela »SLON«

Prijeten in lep lokal bo sigurno zbirališče vseh ljubiteljev prvostne hrane in pijače po izredno nizkih cenah. — Vsak petek velika izbira morskih in sladkovodnih rib.

Vsak večer od 9. ure naprej koncert s plesom!

Za mnogoštevilčen obisk se priporoča

RESTAVRATER

— Velika Britanija bo oskrbovala našo državo s sirovinami. Angleško ministrstvo za informacije je demantiralo vesti, da bo naša zunanja trgovina utrpela veliko škodo zaradi vojne. Anglija se pripravlja na dolgo vojno, a zastoj v zunanji trgovini med njo in drugimi državami je le začasna stvar, ob prehodu iz mirne dobe v vojno razmere. Sicer bodo Velika Britanija in njeni zavezniki oskrbovali našo državo redno s sirovinami in drugim blagom. Za prevaj blaga po morju s trgovskimi ladjami Anglija uvaža posebno varnostno službo; trgovske ladje spremljajo vojne na njihovem potu in izkazalo se je, da je ta sistem najboljši ter da je nevarnost pred podmornicami zelo zmanjšana.

— Konkurni in pristne poravnave. Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani objavlja za čas od 1. do 30. septembra naslednjo statistiko (števila v oklepaju se nanašajo na september lanskega leta). Otvorjeni konkurni v dravski banovini 1 (2), v savski 1 (1), v drinski 1 (1), v dunavski 2 (3). Razglašene pristne poravnave izven konkurne v dravski banovini 1 (4), v savski 6 (13), v vrbaski 1 (1), v dunavski 3 (8), Beograd, Zemun, Pancevo 3 (2). Konkurni konkurni na postopanju v dravski banovini 2 (2), v savski 4 (1), v drinski 1 (1), v dunavski 4 (8), v moravski 1 (1), v varbaski 1 (7), Beograd, Zemun, Pancevo 3 (2). Potrjene pristne poravnave v dravski banovini 4 (8), v savski 2 (11), v primorski 1 (1), v drinski 2 (1), v dunavski 2 (6), Beograd, Zemun, Pancevo 2 (1).

— Večerni trgovski tečaj na trgovskem učilišču »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Domobranska cesta 15, prične z rednim poukom v ponedeljek dne 9. sept. Prijave se sprejemajo do tega dne vsak dan dopoldne, popoldne in zvečer do 8. ure. Pojavnika in prospekti brezplačno na razpolago. Dovoljen je tudi obisk posameznih predmetov (književnost, računstvo, korespondenca, stenografija, strojenjstva, nemščina itd.) Solina zmerana (—)

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo večnoma oblačno, deževno in toplejšje vreme. Včeraj je deževalo v Ljubljani, Mariboru, Zagrebu, Beogradu in Vrsu. Najvišja temperatura je znašala v Splitu, Kumboru in Dubrovniku 25, v Sarajevu 23, na Visu 21, na Rabu 20, v Zagrebu 17, v Beogradu 16, v Mariboru 15,8, v Ljubljani 13. Davi je kazal barometer v Ljubljani 758, temperatura je znašala 9,0.

— Najdemo kolo. V Hrušici pri Jesenicah je bilo najdeno črno pleksano kolo znamke »Viktor«, na katerem je bila tudi rdeča pleksana svetilka. Najdemo kolo, ki nima evidenčne številke, je še dobro ohranjeno, vredno okrog 1000 din.

— Nesreča. V Mali Reberci pri Zagradcu je konj brenil posestnikovega sina Vinka Bradca v treh in četrti polkovod. — Delavci Stanku Grozniku, zaposlenemu v Jugobruni v Kranju, je stroj poškodoval levo roko. — Trgovski vajenec Aleksander Batinka iz Kočevja je večeraj ok

piral zaboj z blagom in se občutno vsekval v levo roko. — Franciška Bele iz Vižmar se je večeraj peljala s kolesom proti mestu, ko se je na hotela umaknil nasproti vožečemu avtomobilu, je padla in se počila po glavi.

— Najprej se je napil vina, potem pa ocvarte kisline. V Ivanju se je zastrupil večeraj ugledni obrtnik Anton Canjuga, star 65 let. Najprej se je napil žganja in vina, ter se poslovlil od znancev, potem je pa popil toliko ocvarte kisline, da je v silnih mukah kmalu izdihnil. Kaj ga je poglajlo v smrt, ni znano.

— Stavbnik ustrelil delavca. Stavbnik na uski progi Nikola Sudjuković je večeraj zgodaj jutraj ustrelil med delom v rovu delavca Nikolo Novakovića, ki zapušta pet nepreskrbljenih otrok. Stavbnik in delavec sta se sprila in nihče ne ve kaj je bilo povod prepira, med katerim je Sudjuković potegnil samokres in dvakrat ustrelil nesrečnega delavca v srce, da je bil takoj mrtev. Po zločinu se je Sudjuković sam prijavil orožnikom.

— Smrtina nesreča. V vinkovški okolici je umrl včeraj 28letni Gjurjo Kovac iz Stavega Siveca blizu Sombora. Kovac je stal ponoči na straži ob železniški progi pri Bogoveju pa je zaspal. Glavo je položil tik tračnice. Privozil je vlak in lokomotiva ga je udarila v glavo, da mu je počila lobanja.

Negativne rokavice KARNICNIK

Nebotnik.

Iz Ljubljane

—lj Umrlj so v Ljubljani ob 29. septembra do 5. oktobra. Košentna Marija, roj. Reven, 90 let, zasebnica, Miklavčič Uršula, rojena Spendal, 42let, žena šolskega sluga, Goršek Karel, 57 let, učitelj v p. dr. Vagaja Anton, 58 let, poštni direktor v p. Topolnjan Maks, orožniški kaplar, Beograd, II. orož. četa. V Ljubljani

ski bolnici so umrli: Avenik Marta, 13 let, hči kočarice. Zgošče pri Begunjah, Vera Zajc, 11 let, hči delavca, Vevče, obč. Polje. Podobnik Marija, pol leta, hči poljskega delavca, Trzin, Sotja Anton, 19 let, sin posestnika, Češnjica, obč. Boh. Srednja vas, Krušič Adolf, 54 let, nižji godbenik v p. Fujan Anton, 19 let, litarški pomočnik, Gjur Julijana, roj. Strmešek, 56 let, žena žel. vlakovodje v p. Švarg Viktor, 3 in pol meseca, sin delavca, Devica Marija, Polj. Stefančič Jože, 47 let, posestnik, Svibnik pri Črnomlju, Rad Marija, rojena Turk, 53 let, vdova žel. delavca, Blej Janez, 50 let, delavec, Radeč pri Zidanem mostu, Marinka Avgust Jernej, 48 let, sluga, Brdo, Ljubljana, Braz Josip, 78 let, finančni pregled. v p. Cerne Franc, 28 let, posestnik, Orle, obč. Rudnik, Orehek Marija, 80 let, zasebnica, Češnjica, obč. Moravce, Osmek Ivan, 50 let, učiteljica, Jurjevica, obč. Dolanica vas, pri Kočevju.

—lj Dojenčkov jopje in plente. bosan obutve, golim in raztrganim toploga oblačila in pokrivala ter v vsejje majo igračk. Vsega tega nam bodo gotovo na postavljen košare na križiščih v soboto in nedeljo, pred pošto, Zvezdo, Evropo, sodnjo, na franciškanskem mostu, zmajskem mostu, glavnem kolodvoru itd. Padel bo pa tudi marsikaj dinar in kovac v naš nabiralnik za defektne deco. K prostovoljnemu delu za zbiranje darov za severno mejo so se prijavile žene vseh stanov, visokošolska in srednješolska mladina. Dajte, da bo tudi to pot zaslovelo zlato srce bele Ljubljane.

—lj Plesna šola na Taboru ima jutri ob 20. uri redno plesno vajo. Pouk začetnikov se prične točno 1/4 ure prej. 493 —lj Šmunka telovadba za člane SPD prične v sredo dne 11. t. m. ob 19. v telovadnici II. drž. realne gimnazije na Poljanah, vhod iz Strossmayerjeve ulice. Dostop imajo tudi nečlani. Poučeval bo smuški učitelj G. Černič, ki je smučarjem znan iz stalne smučške šole v Domu na Komni. Za smučarje je pripravljeno, da se razgibajo mišice, predno bodo smučali s svojimi smučmi po belo blesteh smučskih. Prijave sprejema pisarna SPD, Ljubljana, Aleksandrova c. 4/I. Ker je število omejeno, hitite s prijavi.

—lj Parastos za blagopokojnim kraljem. V ponedeljek ob 11.30 bo v pravoslavni cerkvi sv. Cirila in Metoda parastos za blagopokojnim viteškim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem.

—lj Plesne vaje Svobode. Otvoritev danes ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice. 492 —lj Bolničarski tečaj Rdečega križa se prične prihodnji teden. Zaradi prevelikega števila prijaviteljev ne bo moglo prireditelj tečajev namrekar, kar je število predavateljev omejeno. Prijavitelji, ki se danes niso dobili vabil, pridejo na vrsto pri prihodnjih tečajih, ki se predvidoma začnejo pričetek novembra. Pododbor Rdečega križa za Ljubljano.

—lj Vojni dobrovoljci v Ljubljani se

vabijo na izredno žalno sejo društvenega upravnega in nadzornega odbora sreske organizacije Saveza ratnih dobrovoljcev kraljevine Jugoslavije za blagopokojnim viteškim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem in nepozabnim vrhovnim komandantom iz svetovne vojne. Seja bo v ponedeljek 9. oktobra ob pol 19. v društveni sobi (Franciškanska ulica 10). — Uprava.

—lj »Spominski kamen«. Bogumila Kajzelja v bodočem domu Ljubljanskega Sokola so namesto venca na krsto pokojnika darovali br. in Pavle Perić in Vali din 100.—, dr. Rupnik Janko 100 din, br. Tony Rihard 100 din, br. Fran Bonac 500 din, br. dr. Fran Kandar 200 din, br. Fran Hočvar 300 din, br. dr. Albin Štele 100 din in br. inž. Albert Požnel 100 din, za kar jim izreka uprava svojo bratsko in toplo zahvalo.

—lj Kipustolovni film »Špijoni na delu« v kinu Sloga. Z današnjim programom bo menda kino Sloga ustregel najširšim krogom občinstva. Film »Špijoni na delu« v Ameriki se je imenoval »Robinson Clipper otočja« je najnovejši film velikih senzacij, dogodkov, kakršne vidimo edinele v ameriških filmih. Toliko bujne fantazije, napetih senzacij in zanimivosti združenih v enem samem filmskem delu pa že zlepa nismo videli. Filmi o špijonskih tolpah so danes še bolj aktualni kot kdaj poprej in zato bo tudi zanimanje za ta film veliko. V današnjem filmu gre za veliko mednarodno špijonsko tolpo, ki ima svoj sedež daleč na otočju Clipper sredi oceana odkoder so vodile niti vse okrog po svetu. Opasna tolpa je uničevala radiopostaje, zrakoplove, podmornice, pošiljala svoja naročila iz pragozda, kamor poprej še ni stopila človeška noga. Film je torej vsekoli napet od začetka do konca in posebno zanimivo je tudi to, da srečamo v tem filmu igralce »Malo V.G. ki je igrala glavno vlogo v lepem MGM filmu »Baskin«, nadalje iskrena konjica Rixa in pametnega »Rintintina« Bucka. Kot bogat dopolnilni spored bo v kinu Slogi predvajal še najnovejši zvočni tednik »Metrožurnal«, nadalje lep v naravnih barvah izdalen francoski film »Pariz«, ki nas vodi po francoski prestolnici in nam razkazuje zanimivosti svetovne razstave. Za smeh in zabavo pa se predvajata še dve Micky miški in zabavni »Popaj mornar«, prvi film v naravnih barvah, drugi pa izredno komičen in zabaven, da se bo publika smejala do solz. Zanimivi in pestri program kina Sloga bo torej vsakega zadovoljil, ker bo nudil občinstvu vse kar si želi od dobrega kinematografa. 2923

—lj Na vprašanje abonentov reda sreda sporoča gledališka uprava, da je bil član Drame g. Cesar Ivan poklican 25. septembra na vojaške vaje v Nikšić.

—lj Tramvaj k izletniškim vlakom. Preneha voziti z jutrišnjo nedeljo, ker so izletniški vlaki ukinjeni. Doselej je tramvaj namreč ob nedeljah prihajal zaradi izletniških vlakov voziti že ob štirih jutraj, od sile bo pa prihajal z rednim prometom vsak dan ob šestih jutraj.

—lj Zasledena slepar. V stanovanju Marjete Lokarjeve v Rihovevi ulici je prišel oni dan okrog 30letni možki v črni sivi obleki. Dejal je, da je vojaški šofer in na zviti način je izvažil ob 450 din. Po sleparji je izginil in je Lokarjeva šele kasneje ugotovila, da je osleparjena.

—lj Drugi veliki filmski slager v kinu Matic »Union Pacific«. Za filmom »Poslednja zapoved« prinaša kino Matica drugi veliki slager, mojstrsko pustolovski monumentalno delo v režiji Cecil B. De Milla »Union Pacific«. Ta slavni režiser v tem filmu prikazuje ustvarjanje gigantnega projekta, kateri spada med najsenzacionalnejša dela prejšnjega stoletja, to je gradbo železnice, ki je spajala oba oceana Zedinjenih držav Atlantik in Pacifik. Ta gradba ni bila po volji mnogim spekulantom, ki so z vsemi mogotimi sredstvi skušali preprečiti delo. Največje zapreke pri tem delu so delali Indijanci, ki so napadali inženjerje, delavce in vlake, tako da se je gradba železnice vršila med krvavimi, divjimi boji. Toda v filmu niso pokazane samo pustolovščine in boji hrabrih inženjerjev in njihovih pomagačev, niso pokazani samo boji z Indijanci in pokazana sama zmaga ljudskega duha in sile nad naravo. Kot glavno snov v tem filmu je izbral Cecil de Mille ljubezen lepega dekleta do dveh moških, toda povsem na svojevrsten način, popolnoma nov in interesanten svet, kakor je tudi interesantna glavna igralka v filmu lepa Barbara Stanwyck. Režiser se nam ponovno predstavi kot sijajen spoznavalec ljudskega duha, ker je poleg romantične pustolovščine in sentimentalnosti vpletel v film toliko zdravega in svežega humorja, da bo dvorana kina Matic v teh dneh deležna burnega smeha in uživanja. Union Pacific je bil v Zagrebu deležen velikega priznanja in zanimanja, pa tudi ljubljanska publika bo prav gotovo s tem filmom nič manj zadovoljna, kakor je bila z našim filmom »Poslednja zapoved«. Obisk filma priporočamo prav vsakomur, komur je do lepega filma in prične zabave. 2916

—lj Državna šolska poliklinika opozarja starše šolske mladine, da ima orthopedsko telovadbo vsak terek in četrek od 15 do 17. ure popoldne, v telovadnici I. državne realne gimnazije v Ljubljani, Vegova ul.

—lj Pri kuhanju žganja se je opelkel. Snoci so prepejali v bolnici 32letnega J. J. Omahna iz Ljubljane, ki se je po nesreči pri kuhanju žganja v prostorih Gvida Florensinja. Omahan je pomagal pri odpiranju kotla, tedaj pa se je spodtaknil in padel, a vrela žganja je pljusnilo po njem ter ga oparilo po obrazu in životu, najhujše pa po levi nogi.

—lj Iznajana iz Ljubljane. Za dobo trah let je izgnana ljubljanska policija iz mesta 42letno Manko Gole, bivšo natakario, doma iz okolice Mirne peči. Manka, ki je svoj čas služila po ljubljanskih kavarnah in gostilnah, je počasi propadla. Prišla je odločno na družni in s sumljivimi moškimi, slednjim pa je jela posegati tudi po tujem blagu.

—lj Izlojčanje tramvajev promet na dokaj prosti poti. Zadnje dni je bil povod živahnejši tramvajski promet odkar je slabo vreme. To se pravi naval je samo vožnji na tramvajске vozove, a v prometu ni nič več vozov. Zato se zgodi pogosto, zlasti zjutraj in zvečer, posebno na dojenjski progi, kjer vozijo stari, izrabljeni vozilci, da ljudje silijo na tramvaj celo na streho, saj drugje ni več prostora... Da pa potnikom ni preveč vroče v vozovih, ki so tako nabasani, da je nevarnost eksplozije, jih hladi deževnica, ki curi skozi preperle strehe. V remizi baje nimajo več vozov, izpopolnitev vozovnega parka pa napreduje tako, da bomo morali čakati na izboljšanje še nekaj let.

—lj Namesto venca na grob blagopokojnega Bogumila Kajzelja je poklonil g. univ. prof. dr. Evgen Kamsky 200 dne. Jugoslovenskemu akademskemu podpornemu društvu. Iskrema hvala!

—lj Nenavadna razstava. Te dni imamo v Ljubljani »Pri šestih« nenavadno razstavo, kakršne naši meščani najbrž še niso imeli prilike videti. Razstavljene so — preparirane žabe, in sicer 1000 komadov. Preparirane žabe so tako, da prikazujejo človeka v raznih poklicih. Prikazani so tudi novinarji... Vidimo sodnika, sportnika, telovadca, zastopnika raznih rokodelcev itd. — vse v tej čudni zabji podobi. Razstava je vsekakor posebno zanimiva in na nji sprevidimo, da je bilo razstavno gradivo pridobljeno po trudu in študiju dolgih let. Razstava je bila doslej v Murski Soboti. V Ljubljani bo do 13. t. m.

ni nič več vozov. Zato se zgodi pogosto, zlasti zjutraj in zvečer, posebno na dojenjski progi, kjer vozijo stari, izrabljeni vozilci, da ljudje silijo na tramvaj celo na streho, saj drugje ni več prostora... Da pa potnikom ni preveč vroče v vozovih, ki so tako nabasani, da je nevarnost eksplozije, jih hladi deževnica, ki curi skozi preperle strehe. V remizi baje nimajo več vozov, izpopolnitev vozovnega parka pa napreduje tako, da bomo morali čakati na izboljšanje še nekaj let.

—lj Namesto venca na grob blagopokojnega Bogumila Kajzelja je poklonil g. univ. prof. dr. Evgen Kamsky 200 dne. Jugoslovenskemu akademskemu podpornemu društvu. Iskrema hvala!

—lj Nenavadna razstava. Te dni imamo v Ljubljani »Pri šestih« nenavadno razstavo, kakršne naši meščani najbrž še niso imeli prilike videti. Razstavljene so — preparirane žabe, in sicer 1000 komadov. Preparirane žabe so tako, da prikazujejo človeka v raznih poklicih. Prikazani so tudi novinarji... Vidimo sodnika, sportnika, telovadca, zastopnika raznih rokodelcev itd. — vse v tej čudni zabji podobi. Razstava je vsekakor posebno zanimiva in na nji sprevidimo, da je bilo razstavno gradivo pridobljeno po trudu in študiju dolgih let. Razstava je bila doslej v Murski Soboti. V Ljubljani bo do 13. t. m.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM

V SISKI — Telefon 41-79.

HARRY BAUR v vlogi orientalskega

velikaša v filmu

Tajne Rdečega morja

Predstave: danes ob 1/9. uri, jutri ob 3., 5., 7. in 9., v ponedeljek ob 1/9.

Prihodnji spored:

Sherlock Holmes

—lj Vse delodajalce in obveznike telesne vzgoje obvešča mestni odsek za telesno vzgojo, da se prične redni pouk obvezne telesne vzgoje sept. 9. oktobra, torej že v ponedeljek. Obveznikom bo razpored ob javljenju v obrtno nadležnih šolah.

—lj Za mesec. Reče je poslal 50 din odvetnik g. dr. Alojzij Kobal, Tyrseva c. 1a-II. neimenovan dobrotnik je za mesto kuhinjo v cukrarni daroval 30 kg jedilnih buč v vrednosti 30 din in g. Bogomir Kobal, Pražakova ul., je daroval 300 din. Mestno poglavarstvo izteka darovalcem najtoplejšje zahvalo tudi v imenu podpiranih.

Za varnost Trboveljčanov

Trbovlje, 6. oktobra

Napeti mednarodni položaj je tudi pri nas sprožil celo vrsto vprašanj, ki se tičejo pravilne in uspešne varnostne organizacije. V vseh večjih mestih se razpravlja zlasti o ukrepih za čim bolj učinkovito zaščito pred napadi iz zraka, vrše se predavanja, občine sklicujejo sestanke gradbenih strokovnjakov, da se ugotovi najbolj prikladen način za zidanje javnih in privatnih zgradb. Ponekod so votirani že tudi visoki krediti za vse zaščitne vrste. Trbovlje so brez dvoma v Sloveniji eden najvarnejših in tudi največjih industrijskih okrajov, ki bi po svojem gospodarskem značaju moral še posebno resno misliti na čimprejšnjo pripravo zaščitnih mer. Občinski odbor za zaščito pred napadi iz zraka je gotovo že vsa zadnja leta pridno na delu, vedno moramo na žalost ugotoviti, da so uspehi tega dela prav malenkostni, prebivalstvo samo pa se premalo informira o pravem zaščitnem delu v slučaju napadov iz zraka. To, kar je pred leti našim ljudem izgledalo kot nerazumno, ter so se zlasti naši delavci brez vs

50 let Mestne hranilnice ljublanske

V četrtek popoldne je imel upravni odbor slavnostno sejo v proslavo jubileja

Ljubljana, 7. oktobra
V četrtek pop. je imel upravni odbor Mestne hranilnice ljubljanske slavnostno sejo, katero je otvoril predsednik hranilnice uprave g. Josip Bahovec. Pozdravil je bna dr. Natlačena, zastopnika mestne občine dr. Ravnharja, poročevalce in uradništvo zavoda. V svojem govoru je predsednik očitral nastanek zavoda in njegov razvoj v 50 letih. Zanimiva so bila izvajanja g. predsednika o sedanjem stanju zavoda, s katerimi dopolnjujemo naše prvo poročilo o postanku in razvoju Mestne hranilnice ljubljanske.

Od prvega navala vlagateljev z začetkom velike gospodarske krize od 1. 1931 pa do konca l. 1936 je zavod izplačal svojim vlagateljem na glavnici in obrestih z lastnimi sredstvi nad 200 milijonov din., kar je bil za tedanje stanje ogromen kapital. Čeprav je morala hranilnica stopiti pod izplačilno zaščito, ji je solidnost njenih kreditnih poslov in skrbnega gospodarjenja vendar omogočila, da je ohranila za vse zaščiten vlog obrestno mero 4% in da hranilnici ni bilo treba seči še po sanacijskih ukrepih in znižanju obrestne mere za vloge na 2%, kakor je to napravilo mnogo drugih zavodov. S tem je MHL v najtežjih časih dokazala svojo trdnost.

Z naporu uprave in mestne občine ljubljanske, ki je z najetjem posojila 30 milijonov din. pri Državni hipotekarni banki in z izdajo 20-milijonskega obligacijskega posojila vrnila hranilnici naenkrat celih 50 milijonov din., se je končno posrečilo, da se je hranilnica že sredi svoje 51. letne zaščitne dobe postopoma sama začela oproščati zaščite in da je s 1. aprilom lani popolnoma izstopila iz zaščite, katere bi se še lahko posluževala 11 mesecev. Težko preizkušnjo je zavod sijajno prestopil. Po krizi in zaščiti so začele vloge zopet naraščati.

V krizi pa je zavod le utrpel gmotno škodo, katero pa je tudi že prebolel. Pri 280 kmetičih posojilih je morala hranilnica odpisati na glavnici in obrestih okoli 3.120.000 din. Ta znesek je nekaj neprostovoljen prispevek hranilnice k pomoči našemu kmetu, ki ga je splošna gospodarska kriza tudi najbolj prizadela.

Srečno prestale krize in težko pričakovane boljše poslovne dobe pa se hranilnica ni dolgo veselila. Splošni gospodarski in naši denarni krizi so druga za drugo sledile vedno težje zunanje politične krize, ki niso bile brez posledic tudi za naše denar-

stvo in za hranilnico. Že dramatična priključitev Avstrije Nemčiji je prinesla med vlagatelje nemir, ki pa se je na srečo kmalu polegel. Dolga »sudetska kriza« je povzročila med vlagatelji pravcato paniko in do Monakovega je hranilnica izgubila skor 40 milijonov dinarjev vlog. Okupacija Češkoslovaške je terjala od hranilnice izplačilo vlog v višini 7 milijonov din.

Končno je izbruhnila vojna na Poljskem in ob Renu, kar je povzročilo v vsej državi tak naval vlagateljev, da je bila potrebna nova zaščita vlog. Kdaj in kako se bo končala sedanja permanentna politična kriza in njene slabe gospodarske posledice, ne more nihče povedati. Mestna hranilnica ljubljanska oprta na vse izkušnje poslednjih 10 let, se je stalno pripravljala in mobilizirala kar največ gotovine, da v kar največji meri ustreže željam in potrebam svojih vlagateljev.

Iz letnih bilanc hranilnice je razvidno, da je naš zavod imel v blagajni do svetovne vojne povprečno po 100 do 200 tisoč kron gotovine, kar je predstavljalo polovico do enega procenta vseh hranilničnih vlog. Isto razmerje proste gotovine do vlog je ostalo pri hranilnici tudi vsa vojna leta do l. 1935. Svetovna gospodarska kriza in njej sledeča nemirna politična doba je vendar pokazala, da zahteva novi čas še večjo mobilizacijo gotovine. Tej nujnosti se je prilagodila tudi MHL. Iz bilanc je razvidno, da je imela v blagajni ob koncu leta 1936 okrog 52 milijonov din., ali 14 odstotkov vseh vlog, ob koncu leta 1937 okrog 57 milijonov din. ali 15 odstotkov vseh vlog in ob koncu leta 1938 okrog 100 milijonov din. ali 24,5 odstotkov vseh vlog.

Naj se zgodi karkoli, uprava hranilnice bo vedno po svojih močeh in po svoji najboljši vesti skrbela za to, da bodo v kar največji meri varovani interesi hranilnice in njenih vlagateljev. 50-letna zgodovina MHL je zgodovina uspešnega dela in boja za osamosvojitve, napredek in obstoj slovenskega gospodarstva. To delo in uspehi so dokazali žilavost in organizacijsko sposobnost našega človeka.

Ban dr. Natlačena je čestital upravi in uslužbenstvu za jubilej, v imenu mestne občine je čestital podžupan g. dr. Ravnhar, v imenu uslužbenstva pa je izrazil zahvalo upravi g. Strlekar, nakar je predsednik Josip Bahovec slavnostno sejo zaključil.

... za sokolskim praporom Poziv ljubljanskemu sokolstvu

Po navodilih Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije in v smislu sklepa meddruštvenega odbora ljubljanskih sokolskih društev bo ljubljansko sokolstvo počastilo peto obletnico tragične smrti Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja z

ŽALNO SVEČANOSTJO,

ki bo v ponedeljek, dne 9. oktobra 1939, ob 20. uri v telovadnici Narodnega doma po postopnem sporedu:

1. Svajgar: Duši padlega borca, godba Sokola I — Tabor.
2. Spominski govor br. E. L. Gangla.
3. Fran Venturini: »Usmili se, o Bog!« poje Hubadova župa.
4. Deklamacija: »Rudarjev pozdrav mrtvemu kralju«, iz Toneta Sajevca žalnega posvetila Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju.
5. J. Kornilov: »Spavaj, naš kralj Zedinitelj!« na besedilo br. Gr. Drige, poje br. Gregor Driga.
6. Zorko Prelovec: »Poljana tožja«, poje Hubadova župa.
7. Stolz: »Žalni koral«, godba Sokola I — Tabor.

Vse brate in sestre in oboji naraščaj vabimo, da se udeležijo žalne svečanosti v meščanski obleki z znakom.

LJUBLJANSKA SOKOLSKA DRUŠTVA

Viški Sokol kralju mučeniku

Viš, 7. oktobra
Petič se obnavlja tužna obletnica, ko smo izgubili svojega nepozabnega prvega Sokola, blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Pred štirimi leti so Vičani na pobudo viškega Sokola prvi postavili skromen spomenik Viteškemu kralju, ki naj še poznim rodovom pričča o veliki ljubezni in spoštovanju do nepozabnega vladarja. Petič se bodo okrog spomenika zbrali viški Sokoli, da počastijo spomin na kralja junaka in viteza.

V ponedeljek, dne 9. oktobra ob 19. uri bo viški Sokol priredil pred spomenikom na Glincah poleg nove meščanske soie spominško svečanost, na katero bratsko vabimo vse članstvo in naraščaj in viško prebivalstvo. Pred spomenikom bodo pevci zapeli dve žalostinki, v pletnem govoru pa se bo spomnil nepozabnega kralja in mučenika starosta br. Pavle Borštnik. Spomenik bomo okrasili in praznili pred njim lučice kot dokaz neomajne ljubezni do Viteškega kralja, obenem pa bomo ponovili poslednje naročilo kralja-juna-

naka: »Čuvali bodo Jugoslavijo.
Žalne svečanosti naj se udeležijo članstvo in naraščaj v polnem številu v meščanski obleki z znakom. Svečanost bo ob vsakem vremenu. Po žalni svečanosti doma se bomo udeležili skupne svečanosti v Narodnem domu.

Uprava Sokola Ljubljana-Viš.

Dve nesreči

Suha, 5. oktobra
Na periferiji Skofje Loke, kjer je speljana poljska pot mimo nove Prevoznikove hiše proti Plevni, je prišlo včeraj ob 10.30 do hude nesreče. Proti Plevni, ki spada pod Suho je privozil osebni avto, ki sta se vozila v njem poleg vojaški obveznik I. plan. polka Leopold Lesjak. Preden si je mogel mladenič pomagati, ga je avto podrl. Lesjak je dobil znatne poškodbe. Zlomil si je nogo, pa tudi na glavi je ranjen. Ponesrečenca so takoj prepeljali v bolnico. Očitvidno pravilo, da ne zadene šoferja nobena krivda, saj je dajal znake s hupo, vozil je po

desni strani ceste in tudi ne prehitro. Nesrečo je povzročilo usodno naključje.

*

Gorenja vas, 5. oktobra
V začetku tega tedna je prišlo do hrambola v Poljanski dolini. Iz širov proti Gorenji vasi je vodil s svojim osebnim avtom gostilničar iz širov g. Potočnik Filip, ko mu je pri kilometrskem kamnu 33 privozil nasproti neki tovorni, izredno širok avto, ki ga je šofiral Jelnikar Maki. Preden sta mogla vozača karambol preprečiti, sta že zadela avta z značno silo ob svoja leva ogla. Tovornemu avtu je posnelo levi blatnik, zlomilo odbičaj in zdrobilo steklo pri luči, Potočnikov avto pa je odnesel znatnejše poškodbe, saj je trpel ves prednji del avta. Skrivila se je tudi o. Odpadli deli zaščitnik. Do nesreče je prišlo na ovinku banovinske ceste prvega reda. Pomogla je h karambolu tudi okolnost, da sta dva kupa kamenja pristila šoferja tovornega avta, da je zavozil nekoliko bolj na levo, da je ostalo prostega komaj dober meter cestišča. Del Potočnikovega avta je pognalo na rob ceste, da je obstal ob močvirnem bregu, najhuje pa je prizadelo neko potniko, ki je obrčeno avto udarila ob šipo, da si je zdrobila nosno kost in je morala takoj v bolnico. Del krivde na nesreči nosi tudi spolzka cesta.

Iz Litije

— Sodna komisija in obdukcija sta ugotovili nesrečo. Poročali smo o tragičnem dogodku v Gornjem Logu, kjer so našli delavčevu ženo Marijo Bučarjevo težko poškodovano in nezavestno na njenem domu. Že spetela je kazalo, da gre za nevaren padec s podstrešja, ko je nesrečna žena udarila s viška na cementna tla in priletela še na motiko ležečo ob stopnišču. Pojavile so se govorice, češ da je postala žrtev zločina in je bil padec le maskiran. Zato so oblasti uvedle preiskavo. Na kraj nesreče je prišla sodna komisija, ki je premerila stopnišče in se prepričala, da so stopnice res izredno strme in nerodne in je možen tak usoden padec. Truplo Bučarjeve žene so prenesli v litjsko mrtvašnico, kjer se je sešla sodna komisija obstoječa iz kazenskega sodnika in dveh litjskih zdravnikov. Obdukcija je ugotovila rane in poškodbe, izvirajoče iz nesrečnega padca in je zanikala zločin. Po obdukciji je bil sestavljen zapisnik, ki je zavrnil vse druge domneve in ovrgel vse govorice o zločinu ter potrdil prvotno prijavo, da gre za nesrečo.

— Popravila v Sokolskem domu. Naš Sokolski dom namerava temeljito preurediti. Izboljšali bodo oder, dozdali umival-

nico, napeljali vodo v Sokolski dom itd. Umivalnica bo tako preurejena, da bo ob društvenih prireditvah uporaba za bufet. Preurejeni Sokolski dom bo zadovoljil vse, zlasti pa telovadce in člane dramatičnega odseka. Popravila, ki so se začela že v poletju, bi morala biti ob začetku jesenske sezone že končana, pa je nastal smotan zaradi finančnih težav. Upravni odbor je pokrenil akcijo, da bi članstvo Sokola poravnalo te dni, ko se zglasi pri njem nabiralec članarine, vse zaostale članarine, mnogim pa bo mogoče poravnati vse letošnje članarino, ki znaša 5 din mesečno, tudi do konca leta. Spričo potrebe in volje, da se dela čim preje dokončajo, bodo gotovo vsi podprli gradbeno akcijo.

— Konec alinavke in parkijevke. Dolgo smo imeli v litjskem okraju alinavko in parkijevko, ki so jo zanesli k nam z nekoga sejma na Dolenjskem. Oblasť se odredila stroge ukrepe za pobijanje živinskih bolezní. Omejeni so bili do poslednjega časa tudi nekateri živinaki sejmí. Prizadevanje oblasti je doseglo svoj namen in naši kmetovalci so razumeli skrb odločujočih činiteljev ter se ravnali po odredbah. Alinavka in parkijevka sta v našem okraju zatrti in živinaki sejmí so spet dovoljeni. Kmetje bodo lahko spet prodajali živino.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklic, tjavze beseda Din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

Pernice

Izgotovim na željo takoj po izbiri perja. Razno PERJE in FUH vedno v veliki izbiri na razpolago.

SEVER RUDOLF — Marijin trg 2

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— Din.

PRVOVRSTNA VINA

ter pristno žganje in nabavite po sledečih konkurenčnih cenah namizno belo liter din 8.— srbski prokupac > 8.— rizing > 9.— dolenjski cviček > 10.— silvanec > 12.— dingač > 12.— jabolčnik > 5.—

žganja: tropinovec > 28.— silvovka > 24.— brinjevec > 34.— rum > 36.— borovničar > 36.—

Mrzla jedila! Se priporoča Buffet J. Jeraj, nast. Minka Videnič, Ljubljana, Sv. Petra c. 38. 42. T.

MALI OGLASI

»Slovenskem Narod« inajo siguren uspeh!

RADIO-APARAT dam za čebule in A. 2. panje. Jerko Metod, Hrastnik. 2909

50 PAR ENTILANJE

azuriranje, vezenje zaves, perila monogramov, gumbic. Velika zaloga perja po 7.— din. »Julijana«, Gosposvetska c. 12. 3. T.

PO PRIZNANO NIZKIB CENAH

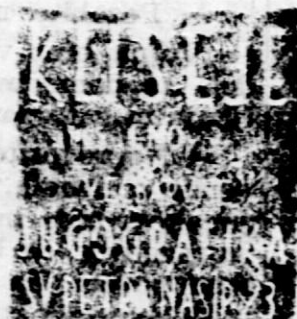
si nabavite najboljše moške obleke, perilo in vsa praktična oblačila pri PRESKERJU, Ljubljana. Sv. Petra cesta 14. 1. T.

MALINOVEC

pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan — se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI, Ljubljana, nasproti »Nebotičnika«.

SREČKE

državne loterije prodaja MENJALNICA REICHER & TURK Ljubljana, Prešernova 45. T.



PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— Din.

OREHOVA JEDRCA sortiran trčen med. med v savtoju in medicu kupite najbolje v MEDARNI, Ljubljana, Židovska ul. 6. 46 T.

VEČ STAVENIH PARCEL lepih, v izmeri 10.000 m², se ugodno proda na prometnem kraju tik kolodvoru v Kandiji. Ponudbe na upravo lista pod XXX. 2921

NOV GRAMOFON (kovčeg) in 20 najnovejših plošč prodam. Ogled od 13.— 14. ure. Stari trg 22/1.

LOVSKE PSE

kratkodlake, ptičarje, 15 mesecev stare, popolnoma dresirane, iz prvovrstnega legla — prodaja Stular Ivan, lovski čuvaj, Vrhnika. 2922

TEFTNICO

decimarno, s pomikajočo utežjo, nosilnost 500 kg, z razbremenilnim vzvodom, trd les, napredaj za 1300 din. Ogleda se pri Kmetijski družbi v Celju. 2924

POUK

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— Din.

Strojepisni pouk

Večerni tečaj oddelki od 1/2 7. do 8. in od 1/2 8. do 9. ure. Pouk tudi po diktatu. Vpisovanje dnevno, pričetek 14. oktobra. — Christofor učni zavod. Domobranska cesta 15. — Največja strojepisnica! 2160

TEČAJI NEMSCINE

začetniški, nadaljevalni in konverzacijski. Dnevni in večerni. Mesečno 40 din. Tavčarjeva ul. 4/II. 2928

SLUŽBE

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— Din.

FRIZERKA

veča železne, vodne, trajne ondulacije ter manikiranja, isče službo. — Nastopi lahko takoj. Ponudbe na podružnico »Jutrac« v Ptuj pod »Prvovrstna moč«. 2910

SPREJME SE

prileten možik, resen, trezen, nekadilec, za hišnika. Lahko je tudi pensionist brez otrok. Stanovanje prosto v Ljubljani. — Ponudbe na upravo lista pod šifro »Zanesljiv«. 2915

KAPITAL

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— Din.

SPREJMEM DRUŽABNIKA

(družabnico), ev. dam trgovino v našem Potreben kapital od 30.000 — 50.000 Din. Industrijsko mesto Gorenjske! Ponudbe pod »Lahek in sigurne dobitke«. 2892

POSODILO V GOTOVINI

dobe takoj vsi državni, mestni namestenci, vpokojenci, učitelji, častniki, orožniki, finančarji in drugi. Dolgoročno event. brez garantov do 5000 din. Navodila daje »ADRIA«. Zagreb, Jurišičeva 8. Priložite znamko. 2809

POZOR!

Kdor hoče kupiti večje tmetje in denar dobro naložiti, naj se obrne k Mariji Jančar, Ljubljana, Sv. Petra c. 27. 2899

DOPISI

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— Din.

KATERA DAMA

nj v svojem zakonu zadovoljna, čedna, lepe postave in ne nad 44 let in bolj močne postave. Ponudbe samo s polnim naslovom in če je le mogoče s sliko, ki se vrne, pod šifro »Na svodenje 1939« na upravo »Slov. Narod«. — Tajnost strogo zadržana. 2918

Pozor!

Z uspehom zdravim na katerikoli način pokvarjene nohte in odstranjujem kurja očesa brez krvi in bolečin v kopalku hotela Slon. Te stroke sem se izučil v inozemstvu, kjer sem jo tudi že več let uspešno izvrševal.

Priporoča se

Dekanič

Priznane najboljše domače koline

pri „Amerikancu“

vsako soboto in nedeljo. — Izbrana dolenjska vina, portugalka.

Se priporoča

Deu

KOLESA

NAJNOVEJŠI OT. VOZILKI



MOTORJI
TRICIKLI
SIV. STROJI



Igračni vozički, skiroji, avtomobilčki, koles deli

TRIBUNA F. B. L. LJUBLJANA

Podružnica: MARIBOR

Ceniki franko!

Iščemo

kovinostrugarje

Reflektanti naj pošljejo pismene ponudbe z navedbo dosedanje prakse na upravo lista pod značko: »1000«.

Danes in jutri

pri „šestici“

domače koline — krvavice — pečenice — jetrnice. Točilo se izbrana dolenjska in štajerska vina ter pristna portugalka. Vljudo se priporoča

A. Izlaker

NARODNA

TISKARNA

LJUBLJANA

ČNAJENA 8

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN
PREPROSTE IN NAJFINIJEJE

V gostilni pri Lovcu

Rimska c. 24 — vogal Bleiweisove ceste

dobite jutri:

- Srna v omaki s cmoki Din 8.—
- Domače krvavice z zeljem 5.—
- Domače pečenice z zeljem 6.—
- Krofi z nadevom 1.50

in še druga mnogovrstna jedila. Izborna vina, pristna žganja:

Vsak četrtek in nedeljo divjačina!

EKSPRES KAVA DIN 1.50

Ob priliki svoje 75 letnice sem prejel od dragih znancev in prijateljev iz Slovenije in države pa tudi od zunaj toliko čestitk, da mi je nemogoče zahvaliti se vsakemu posebej. Bodi jim na tem mestu izrečena moja iskrena zahvala, ki prihaja iz srca.

Franc Demšar
Ljubljana — Črna

Mesto: pogrebni zavod
Občina Ljubljana



Umrli nam je soprog in oče, gospod

Jakob Trček

želez. uslužbenec v pokoju

Pogreb bo v nedeljo, dne 8. t. m. ob 4. uri popoldne izpred mrliške veže Zavetišča sv. Jožefa (Vidovdanska cesta 9).

Prosimo tihega sožalja.

LJUBLJANA, dne 7. oktobra 1939.

Žaluječi ostali

Borba za zemljo okrog južnega tečaja

Za njo se potegujejo Združene države, Francija, Nemčija, Anglija, Norveška in Avstralija

Zedinjene države so določile 350.000 dolarjev za novo polarno ekspedicijo admirala Byrda. S tem so storile prvi korak, s katerim proglasa svojo suverenost nad delom okrog južnega tečaja. Do polednih delov zemlja okrog južnega tečaja si lasti pravico tudi Francija, Nemčija, Anglija, Norveška in Avstralija. Američani so pa že prej organizirali ekspedicijo na južni tečaj. Toda prejšnje ekspedicije so bile organizirane s hvalovrednim namenom obogatiti znanost z novimi sredstvi, dočim ima nova Byrdova ekspedicija političen značaj. Američani so odkrili, da spadajo nekateri deli zemlje okrog južnega tečaja v sivekto Monroevo teorijo in da imajo torej pravico do zaštite po Združenih državah.

Kdo je odkril celino okrog tečaja

Ni točno dognano kdo je prvi odkril zemljo okrog južnega tečaja. Američani trdijo, da je bil to mladi kapitan Palmer v novembru 1820. Angličani pa pripisujejo to čast svojemu rojaku E. Bransfieldu. Pozneje je bilo organiziranih do 1. 1850 več ekspedicij: ruska, francoska, ameriška in angleška. V drugi polovici pre-



Kapitan Byrd

tega stoletja se je storilo za raziskavanje zemlje okrog južnega tečaja zelo malo. Sebe v začetku našega stoletja se je delo obnovilo. Norvežan Amundsen je dosegel južni tečaj 14. decembra 1912, 35 dni za njim je pa prišel tja Anglež Scott. Nič važnega se pa ni storilo za proglasi-

tev suverenosti nad odkrito zemljo. Ekspediciji sta se omejili samo na to, da sta tam izobesili zastave in pustile dokaze o svojih odkritjih.

Prisvajanje pravic do Antarktide

Prva država, ki je proglasila svojo oblast nad delom antarktičnega ozemlja, je bila Anglija. Vse ozemlje med 57. stopinjo južne širine in južnim tečajem ter med 80 in 200 zapadne dolžine je prišla pod upravo guvernerja Falklandskih otokov. Angličani so takoj uvedli davek na kitolov. Kitolovci so imeli svoja zimska taborišča na obali otokov v teh krajih. Podoben davčni sistem so uvedli Angleži pozneje tudi na ozemlju v Rossovem morju. Angleškemu primeru so takoj sledili Francozi, ki so izročili 1. 1840 odkrito Adelido pod kontrolo guvernerja Madagaskarja leta 1924, je pa ameriško zunanje ministrstvo izjavilo, da je treba, če se hoče proglasiti oblast Združenih držav nad zemljo odkrito po Američanih, dokazati, da je bila ta zemlja kolonizirana. S to ameriško izjavo je bil mednarodni položaj ozemlja okrog južnega tečaja kompliciran.

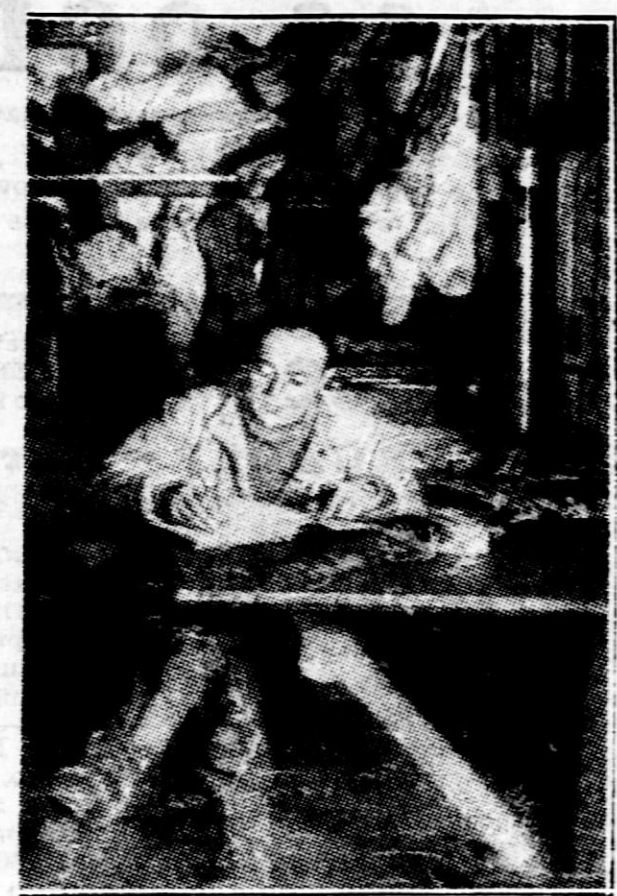
Proglasitev oblasti se navadno ravna po treh vidikih. Treba je deželo odkriti, kolonizirati in javno proglasiti za svojo. Kar se tiče antarktičnega ozemlja se teh treh pogojev niso držali. Francija in Anglija sta seveda javno proglasili svojo oblast nad ozemljem, odkritimi po njihovi ekspediciji. Toda naselili teh ozemelj nista. Angleži so sicer pošiljali tja svoje uradnike, ki so pobirali davek od kitolovcev. Toda to je akt državne suverenosti. Teoretično pa teh uradnikov ne moremo smatrati za stalne prebivalce. Razen tega je bil antarktični kontingent odkrit samo na svoji obali, tako da to ne more služiti za opravičilo in utemeljitev, da bi si karerakoli država prilastila vse to ozemlje. To vprašanje bi bilo seveda ostalo čisto teoretično, da se ni pokazalo, da so antarktični kraji izredno važni za kitolov in da se ni letalstvo tako razvilo.

Nova raziskovanja in nove pretenzije

Da bi jim ne bilo treba plačevati davkov Angležem, so si zgradili Norvežani plavalne tovarne, ki jim omogočajo razrezati kite in pretopiti njihovo mast kar na morju. Tako ne rabijo nobenih posebnih stanic na suhem. Norvežani so tudi raziskali ozemlje vzhodno od antarktične celine in s tem utemeljujejo svoje pravice do njega. Nedavni ameriški ekspediciji Byrdova in Ellsworthova sta postrili položaj. Byrdova

bazza je bila položena na angleškem ozemlju. Byrd je letal nad ozemljem, ki je dobilo pozneje ime Zemlja Marije Byrdove. Ellsworth je pa leta 1935 odkril na dobrih 3.500 km dolgem poletu veliko ozemlje med Zemljo Marije Byrdove in ozemljem Falklanda. Nedavno je pa ameriška vlada izjavila, da ne priznava meja, označenih po drugih državah in da si pridržuje pravico anektirati ozemlje, ki so ga odkrili ameriški raziskovalci.

Tudi Avstralija posega v spor glede ozemlja okrog južnega tečaja in trdi, da spada k Avstraliji zelo veliko ozemlje, odkrito po dveh Avstralcih. Leta 1933 so Francozi razširili meje dežele Adelide. Letos so Norvežani napovedali svoje pravice nam ozemljem, ki meri 1.000.000 kvadratnih milj in leži med zapadnimi mejami Avstralije in Falklandskimi ozemljem. Ni se znanjo po kakšni teoriji bodo Združene države utemeljevale in opravičevale aneksnijo novega ozemlja. Njihove pravice do ozemlja, raziskanega po admiralu Byrdu, še niso bile točno določene, a poleg tega imajo Američani pravico do znatnega dela ozemlja, ki ga je anektirala Anglija.



Scott v koči na Rossovem otoku

Filmski igralci v vojaških uniformah

Takoj v začetku vojne je morala večina francoskih filmskih igralcev k vojakom

Večina francoskih filmskih igralcev je bila takoj ob pričetku vojne z Nemčijo mobilizirana. Filmske zvezdnice je vojna poglajala iz atelejev, čez noč so postali samo državljani, ki morajo opraviti svojo dolžnost do domovine, čeprav jih sicer smatramo za izjemne ljudi.

»Ako domovina pokliče svoje borce, je izjavil igralec Pierre Fresnay, tedaj tudi filmski igralec preneha biti filmski igralec.« Fresnay je bil med prvimi, ki so odšli na fronto. Še nam je v spominu iz filma »Velika iluzija«, kjer je ustvaril mojstrski lik francoskega stotnika. Zdjaj je resničen stotnik v neki borbeni enici francoske armade, poveljnik kompanije nekega polka zuaov.

Jean Gabin je bil mobiliziran prvi dan in je odšel takoj na fronto.

Albert Préjean, ki je bil že med svetovno vojno med letalci, je bil zopet uvrščen kot oficir v francosko letalsko armado. Mobiliziran je bil kot poročnik, zdaj pa je že stotnik.

Pierre Blanchard je oficir. Igralca Aimos in Raymond Cordy sta dodeljena avtomobilski koloni kot soferja. Ohranila sta tudi v uniformi humor, s katerim sta že tolikokrat razveseljevala publiko v filmih.

Fernandel, najboljši francoski filmski komik, ki ga nazivajo tudi »francoski Chaplin«, je podoficir v nekem mestu v južni Franciji. Kot vojaka smo ga videli dostokrat tudi v filmih, na primer v »Ignaciu«. Mobiliziran je bil tudi Charles Boyer. Vojaka sta tudi mlada igralca Rene Dary

in Paul Cambo. Bernard Lancret je artilerjski oficir, Gilbert Gil pa je dodeljen obrambi proti napadom iz zraka. Feramus, ki se ga nekateri morda še spominjajo iz dobe nemega filma, je pilot in dodeljen eskadrili letalskih lovcev. Jean Pierre Aumont, ki smo ga videli že večkrat v vlogah oficirja, je navaden vojak. Toda upa, da bo kmalu napredoval.

Igralka Germaine Aussey se je prostovoljno prijavila za pomožno službo v vojski. S svojim avtomobilom je ob evakuaciji Pariza vozila otroke na deželo, zdaj pa opravlja važne kurirske posle za vojno ministrstvo. Še bolj je zanimiva filmska igralca Françoise Rosay. Vsak teden je lahko slišati v radiu. V nemškem jeziku govori nemškemu narodu ne kot umetnica in prijateljica nemškega naroda, temveč kot mati treh snov. Eden od teh je že na fronti, druga dva bosta kmalu vpoklicana. Françoise Rosay je nemški kinopubliko dobro znana, ker je sodelovala tudi v nemških filmih.

Tudi igralci so torej dobili svoje vloge v veliki tragediji vloge, ki niso omenjene na nobenemu sporedu, ki ne bodo povečale njih popularnosti, ki pa imajo kljub temu svojo veličino.

NI MU UGAJALO

— Slišal sem, da si bil tudi v Pompejih. Kako ti je tam ugašlo?

— Nič kaj posebno. Okolica je sicer lepa, pač je pa mesto strašno zanemarjeno, same razvaline so ga.

200 let stara pravda

Pred sodiščem v Amsterdamu se je odigralo nedavno zadnje dejanje enega najzanimivejših procesov v zadevi dediščine, kar jih pozna zgodovina. Gre za 150.000 tisoč holandskih cekinov.

Leta 1676 je umrl v Hamburgu holandski maršal baron van Ortnihl. V svoji oporoki je maršal, ki je bil star sames, določil za univerzalno dedinjo svojo stenočnico Johano van der Plancken. Polcija je takrat izjavila, da je oporoka ponarjena in izredno lepo dedinjo je zaprla, ker je bila osumljena, da je oporoko ponaredila. Kmalu so jo sicer izpustili, toda dediščina ji niso prisodili. Oškodovanca je vložila tožbo na sodišču v Amsterdamu. Šele mnogo let pozneje je dobila tožbo njena hči Bertha, tudi sloveča lepotica. Mesto Amsterdam je pa ob enem zaselo 23 satulj, polnih zlatnine, ki je imela že takrat ogromno vrednost. S tem je mesto krilo maršalove dolge. Prišlo je do novega procesa, ki se je vlekel s presledki do naših dni. V teh dveh stoletjih je zapuščina narasla in zdaj znaša 150.000 tisoč holandskih cekinov.

Neverjetne možnosti hormonov

Dr. R. C. Hoskins z medicinskega kolegija harwardске univerze, specialist za živce in za žleze z notranjo sekrecijo, dokazuje na podlagi enostavnega matematičnega računa, da se lahko pokažejo učinki hormonov v našem telesu najmanj na 14.000.000 načinov. Hormoni, izločki inkri toričnih žlez, vplivajo na rast, na spol in na mnoge druge važne funkcije našega telesa. V človeškem telesu je 13 takih žlez. Vsak hormon se lahko iz njih izloča v normalni količini ali pa tudi v manjši ali večji. Zato so trije možni primeri za vsak hormon, odnosno za žlezo.

Za hormone in poedine žleze je značilno, da učinkujejo zase bodisi tako da se vzajemno vzpodbujajo ali pa nadomestujejo delovanje drug drugega, odnosno ga zadržujejo. Pri eni žlezi je torej možno v splošnem trojno delovanje normalno, podnormalno in abnormalno. Pri dveh žlezah je pa mogoče 9 takih permutacij, pri treh žlezah 27, itd. Pri 15 žlezah naraste število permutacij na 14.348.907 in to računano samo z enim hormonom v vsaki žlezi. To število je v resnici še nekoliko večje, kajti nekatere žleze izločajo po več hormonov. Tako je znano o možganskem podveški, takozvani hipofizi, da je prava tvornica hormonov.

Mož, ki bi bil rad gospodinja

Zene, ki bi prevzela njegove dolžnosti, pa ne more najti

C. M. Elphick iz severoameriškega mesta Cheltenham je že prestar, da bi si mogel razlagati njegovo čudno hrepenenje kot posledico mladeniške vihravosti. Star je 42 let in še vedno zamaščen ženo za zakonsko življenje, po katerem tako hrepeni. Njegova bodoča žena bo morala izpolniti več pogojev, če hoče postati njegov ideal. Ta priletni sames, navdušen priista enakopravnosti obeh spolov, išče namreč dekle, ki bi bilo zaodvoljno z izmenjavo vlog običajnih v vsakem zakonskem življenju. Elphick pravi, da bo morala njegova bodoča žena služiti, on bo pa skrbel za gospodinjstvo, ostal bo doma, kjer bo kuhal, pral in pospravil, če bo pa treba, bo vestno izpolnjeval tudi dolžnosti pestunje. Dojilje seveda ne bo mogel nadomestiti, vse drugo pa pravi, da bo lahko opravljal.

Elphick išče svoj ideal zamaščen že dolga leta. V zadregi se je obrnil na župane oko-

liških občin s prošnjo, naj mu pomagajo iskati nevesto. Sedem deklet se je oglašilo, vse bi ga bile radi vzele, pa je navzile temu še vedno sames. Ameriški novinarji so bili radovedni, zakaj ima pri ženskah tako smolo. Elphick jim je pojasnil to takole: Bil sem primoran odkloniti vse ponudbe, ker sem se v nekaterih primerih razočaral že po fotografijah, druga dekleta pa niso imela zadostnih dohodkov. Ne pričakujem od svoje žene, da bi zaslužila mnogo denarja, pač ga pa mora zaslužiti toliko, da ga bo dovolj za gospodinjstvo in druge nujne potrebe. Če bi našel pravo nevesto, o kakršni zamaščenam ženi že toliko let, bi rad vstajal zgodaj zjutraj, pripravil bi zajtrk in ji ga prinesel v posteljo. Potem bi jo pa videl kako odhaja v službo, a zvečer bi jo pričakoval na pragu, da bi ji pokazal kako dobro opravljam gospodinske posle. Vsak dan bi ji pripravil tudi dobro večerjo.

Prozoren film iz gline

Pred dobrim letom je prišla v javnost vest o novem materialu, ki ga je izdelal profesor tehnološkega zavoda v Massachussettsu Hauser iz gline, nazvane bentonit. Fino plavljena glina se da po njegovih navodilih predelati v belkasto mrenico, prozorno in približno takih lastnosti kakor močan ovojni papir. Samo da je to papir, ki ne gori, ki kljubuje kislinam, ni na okusa ne vonja in zato je zelo pripraven za zavijanje. V tehnični praksi so ga jeli uporabljati kot material za izoliranje motorjev in generatorjev.

Ta čas je pa Hauser nadaljeval svoje poskuse in izpopolnil svojo snov s tem, da je našel v kalifornijski Dolini smrti še boljše gline. Iz te gline izdelani papir je skoraj povsem prozoren, na njem se da tiskati in pisati in če je še nekoliko proznejši, je zelo prikladen tudi za fotografski film, za avtomobilsko okenca in podobno. Če bi bilo take gline na svetu dovolj bi postal Hauserjev izum zelo važen. S papirjem iz take gline bi lahko nadomestili mnogo gorljivega materiala, zlasti bi pa lahko obvarovali mnoge gozdove pred uničenjem.

Radioprogram

Nedelja, 8. oktobra

8: Solistični koncert (flavta), g. St. Korošec pri klavirju g. prof. M. Lipovšek. — 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve. — 9.45: Verski govor. — 10: Naše pevke (plošče). — 10.30: Nedeljski koncert radijskega orkestra. — 11: Prenos otvoritve razstave Kluba neodvisnih slov. likovnih umetnikov iz Jakopičevega paviliona. — 12: Klavirski koncert — Seregi Borkiewicz. — 13: Napovedi. — 13.30: Po domače! Harmonika (g. Ivan Čermernar) vmes citraške točke na ploščah. — (oddaja prekinjena od 14.30 do 17 ure). — 17: Kmetijska ura: Gospodarska navodila in tržna poročila. — 17.30: Domač koncert. Sodelujejo: ga Dragica Sokova, gđ. Vida Rudolfova, gg. Andrej Jarc in Mirko Armic ter radijski orkester. — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Zgodovinski razvoj slovenskega obrtništva (Dostal Rudolf, strok. učit.) Ljublj. — 19.40: Objave. — 20: Pesem in veselje (plošče). — 20.30: Ura staroklasične glasbe. Sodelujejo: g. Stanko Prek (kitara solo), g. Tončka Suštar-Maroltova (sopran) in Marija Tutta (alt), prof. Marijan Lipovšek (spremljava). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Vsakemu nekaj, igra radijski orkester. — Konec ob 23 uri.

Ponedeljek, 9. oktobra

12: Junak v spomin (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.30: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 18: Zdravstvo (higijena) mladostne dobe: Zorenje (g. dr. Anton Breclj). — 18.20: Obisk pri J. S. Bachu (plošče). — 18.40: Mesečni slovnstveni pregled (g. prof. Fr. Vodnik). — 19: Napovedi, poročila. — 19: Zanimivosti. — 19.20: Nac. ura: Blagopokojni kralj Aleksander (Bgd.). — 19.40: Objave. — 20: Spominu blagopok. kralja Aleksandra I. Zedinitelja. — 22: Napovedi.

Četrtek, 12. oktobra

12: Veseli naprevi (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.30: Radijski šramel: Veseli vojaki. — 14: Napovedi. — 18: Pester spored radijskega orkestra. — 18.40: Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Savez Sokola kr. Jugoslavije: V teh težkih dneh (Pahor Drago) Lj. — 19.40: Objave. — 19.50: Deset minut zabave. — 20: Iz slovenske klavirske literature, predava in na klavirju ilustrira g. prof. L. M. Škerjanc. — 21: Reprodukcijski koncert simfonije glasbe. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Zvoki v oddih (radijski orkester). — Konec ob 23 uri.

Petek, 13. oktobra

11: Solška ura: Po Hrvatskem Zagorju; slike s potovanja. Dialog z glasbenimi vložki, vodi g. Miroslav Luštek. — 12: Naši naprevi (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.30: »Pod lipom, koncert slovenske glasbe (radijski orkester). — 14: Napovedi. — 18: Zenska ura: Kako naj mati vzgaja otroke za soc. življenje in delo (gđ. Anica Lebar). — 18.20: Pisana šara (plošče). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Kartuzija Pleterje — edina na Balkanu (Viktor Pirnat) Ljubljana. — 19.40: Objave. — 19.50: Zanimivosti. — 20: Operni večer. Sodelujejo: gđ. Milica Polajnar (sopran), g. Andrej Jarc (tenor) in radijski orkester. Dirigent: D. M. Šijanec. — 22: Napovedi, poročila. — 22.30: Angleške plošče. — Konec ob 23 uri.

A. P. MELNIKOV.

ZAGONETNA SMRT KNEZA KOSTROVA

ROMAN

— Ta človek sem bil jaz, — je dejal Murzajev. — Vi? Bože moj, kaj ste pa počeli tam? — Vračal sem se iz gozda z gobami. Takrat sem našel avto, ki ste ga bili pustili na cesti in v njem orhideje. Takoj se mi je zadelo, da se je moralo v knezovi vili nekaj zgoditi.

— To je usoda, to je kazen božja, da je pokazal pravo sled mojemu edinemu dragemu človeku v mestu! — je vzklila Ariadna Georgijevna, potem je pa nadaljevala: Doma sem se brž preoblekla ter izprala in obvezala rano. Sobo sem pospravila sama, da bi ne vzbudila komornične pozornosti. Obklek sem zaklenila v omaro. Toda kam naj bi bila vrgla rože in vato ter izlila krvavo vodo? Spomnila sem se, da je vrt pod mojimi okni do pomladni zaklenjen. Izšla sem torej vodo na vrt, vrgla skozi okno rože, z njimi pa tudi rokavico. A drugo sem bila pozabila v knezovi vili. Vi ste pa tam vse našli.

— Da, toda po golem naključju, — je pripomnil Murzajev.

— Tedaj vas je že vodila božja roka, ne vem pa, kako ste mogli priti do moje obleke v zaklenjeni omar? Najbrž vam je vse povedala komornica, ki je bila dva dni po umoru odpuščena.

— Ta ni imela svojih prstov vmes. To je bila pač usoda. Če bi je ne bila odpustila, bi ne bila prišel v naše roke najvažnejši dokaz. Vašo obleko je

ukradla iz omare nova komornica, ki je bila takrat v naši službi. Poslali smo jo k vam kot služkinjo na pobudo mojega namestnika. Razjasnitev zločina je tudi njegov uspeh. Jaz sem bil postavljen pred izvršeno dejstvo samo en dan prej kakor Oleg Kirilovič.

— Takoj zvečer pri Celinskih sem jela igrati hri navsko vlogo nesrečne neveste, ki je bila tragično izgubila svojega ženina. Dobro sem bila premislila vsak korak, vsako kretanje, vsako besedo. Ko so vas poklicali od mize, sem takoj razumela vzrok tega in tudi takoj sem premislila do vseh podrobnosti, kako se bom ob vesti o knezovi smrti ovestila. Samo enkrat nisem igrala vloge — ob slovesu od mrljica v cerkvi.

— Kje ste živeli potem, po svojem odhodu? — je vprašal Murzajev.

— Če se spominjam časov pred svojim odhodom v tujino z grozo, je spomin na zadnje dobo mojega življenja odvraten in gnusen. Vrgla sem se bila v naročje pariškega polsveťa. Moj denar bi se bil tam kmalu razlezel, da ni izbruhnila vojna. Tujci so morali odpotovati domov, veseli Francozi so pa postali v svojem domovinskem navdušenju resni. Postal mi je strašno težko. Po glavi so mi jele rojiti grozne misli na preteklost. Eden mojih zadnjih ljubčkov je bil častnik generalnega štaba, kjer je delal v protivohabskem oddelku. Predlagal mi je, naj začnem delati kot vohunka. Sprejela sem to ponudbo, saj je ustrezala mojemu načinu licemerstva in hrepenenju po pustolovščinah, polnih nervoznosti. Groza me spreletava ob spominu na tiste čase, ob misli, kako sem morala lagati ter si pomagati z zvijačami. Ne morem vam povedati, kje vse sem bila — na sedežih mednarodne protivohabske službe, kakor v Kodanju, ali v Nemčiji v Berlinu, ali pa tudi blizu

za bojiščem. Večkrat je malo manjkalo, da me niso razkrinkali. Nijam pravice hvaliti se, lahko pa rečem, da je bil uspeh nekaterih operacij zaveznikiških armad v tesni zvezi z mojimi poročili. Z gnušom sem obračun sama od sebe ob spominih, s kolikim moralnim ponižanjem in onečaščenjem sem morala kupovati vse te vesti. Br...

— Pozabite na to, — je tolažil Murzajev. — Vojna brez vohunske službe ni mogoča. Vohun dela za domovino, on neprestano tvega svoje življenje in zato zasluži spoštovanje.

— Ne govorite tega, — je ugovarjala. — Ne govorite o drugih. Res je, da je med vohuni mnogo junakov, toda mene se to ne tiče. Prosila sem vas za razgovor, da bi vam povedala samo resnico. Zato vam povem, da nisem delovala v vohunski službi iz nobenega patriotizma, niti iz drugih plemenitih nagibov. Vojna me je slučajno zajela v Parizu. Zato sem delala za Francijo. Če bi me pa bila zajela v Berlinu, ali če bi se bili Nemci delodilili in mi ponudili boljše pogoje, bi bila delala za nje. Saj je bilo to v času, ko je bila moja duša v oblasti demonskih sil.

— Kaj je bilo pa po vojni? — je vprašal Murzajev. — Škandal za škandalom. Kdor je bil takrat v Parizu, je moral slišati o zvezdi pariške družbe, o Grkinji, o krasni Ulfilii. Marsikatero premoženje je uničila, marsikateri strel obubožanega ali nesrečno zaljubljenega je počil vitno noco zaradi nje. Ta Grkinja sem bila jaz. Moja ljubezen je bila draga, pri tem pa zelo rafinirana, tako da je vsak možki izgubil glavo. Vsak moj novi ljubček je bil prepričan, da je kupil ne samo mojo ljubezen, temveč da ga tudi resnično ljubim iz vsega srca. Zнала sem priti niti svojim besedam in žrtvam pečat plemenitosti, znala

sem obrniti vse tako, da je vsak mislil, da je moj prvi ljubček. Vsaki moji žrtvi so se odprle oči šele tedaj, ko je bila že povsem uničena in ko sem jo bila že brezobzirno zapustila. Ta način življenja me je privedel tja, kjer sem zdaj... Moja zadnja žrtve je bil Italijan, ki je bil v mladih dneh odpotoval v Južno Ameriko in si pridobil tam v Braziliji ali Argentini velike premoženje. Doma je bil iz okolice mest Genzano in Albano. Značaj je bil podedoval po prednikih. Njegov rojstni kraj je sloveč. Še danes se pripovedujejo legende o ondnotnih roparjih. Genzanci so bili privlačna snov za pisatelje detektivskih romanov. Zadoštuje pogled na starodavno genzansko cerkev. Tam vidite mnoga darila svetnikom posebne vrste ex voto: kindžale, piščalke in drugo orožje roparskih poklicev. Ta darila so prinašali tisti, ki so se na stara leta odpovedali razbojništvu. Gozdovi okrog jezer Albani in Nemi so izsekani, sedanji razbojniki ne ropajo več po gozdovih, temveč po velikih mestih, ne z orožjem v roki, temveč z aferami. Ta čas se pa morala Genzancev ni izpremenila. Kakor nekoč, je pri njih še zdaj v navadi krvna osveta, pri njih še ni izginil tradicionalni način osvete in še dolgo ne bo prinešeno vse orožje v genzansko cerkev. Tak je bil tudi moj Giuseppe Venduta; mož ugajenih manir, toda po svojem značaju bojevit gorec, kakor da bi ga vzel iz detektivskega romana. Po srečanju z menoj ni ostalo od njegovega bogastva skoraj nič. Da bi me ne izgubil, je krenil na pot krvoločnega zločinca. Jaz sem pa pobegnila od njega sem z drugim. Toda našel me je. Da bi se ga odkljudila, sem ga ovađila. On je pa zvedel, kdo ga je ovađil. Tik pred njegovo aretacijsko vasa imela dogovorjen sestanek. Bil je zelo kratek. Stopil je k meni in me ogovoril takole: — Tako zaznamujejo pri nas v gorah izdajalca! —